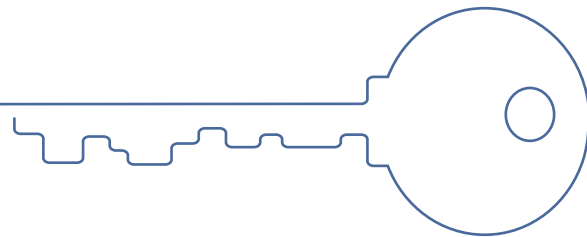

اطلاعاتو ته د لاسري د څارني کميسيون
کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات
Oversight Commission on
Access to Information

جمهوری اسلامی افغانستان
د افغانستان اسلامی جمهوریت
Islamic Republic of Afghanistan

تحقق دسترسی به اطلاعات در عمل

ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات

افغانستان ۱۳۹۶ الی ۱۳۹۹

اسد ۱۳۹۶

همکاری توسط:

برائت الزمه

این سند توسط همکاری مردم امریکا و ذریعه اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا (USAID) مهیا گردید. محتوای این سند منحصرأً به کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات بر می گردد و لزوماً منعکس کننده نظریات اداره انکشافی فوق اذکر نمی باشد.

© ۱۳۹۶ حق طبع و نشر محفوظ است

نشر شده توسط کمیسیون دسترسی به اطلاعات

کابل سالنگ وات، چهارراهی صدارت، محوطه آرشیف ملی

ایمیل: info@ocai.af

صفحه انترنتی (وب سایت): www.ocai.af

تحقق دسترسی به
اطلاعات در عمل

ستراتیژی ملی دسترسی
به اطلاعات افغانستان
۱۳۹۶ الی ۱۳۹۹

اسد ۱۳۹۶

فهرست مطالب

ب	اختصارات
ج	پیشگفتار
۱	خلاصه
۳	معرفی
۴	تحلیل وضعیت
۵	دیدگاه کلی
۶	ماموریت فعالان دسترسی به اطلاعات
۶	ایجاد محیط سازگار برای دسترسی به اطلاعات در افغانستان
۷	نقش کمیسیون
۸	ارزیابی نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت ها و چالش ها
۹	پلانگذاری و تطبیق ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات
۹	طرح ریزی نتایج و مدیریت انطباق پذیر
۱۰	طرف های ذیدخل (شرکاء) دسترسی به اطلاعات
۱۰	بیان نتایج کلیدی و مسیرهای تغییر (راه های تغییر)
۱۱	نتایج کلیدی
۱۲	مسیر های تغییر
۱۲	مقامات دولتی و نهاد های عامه
۱۲	فعالان جامعه مدنی
۱۲	فعالان رسانه یی
۱۲	کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات
۱۳	ستراتیژی های تقویت سهم گیری طرف های ذیدخل
۱۳	دادخواهی
۱۴	آگاهی دهی
۱۴	توسعه ظرفیت ها
۱۷	پلان های تطبیق

اختصارات

اداره امور ریاست جمهور	AOP
دسترسی به اطلاعات	ATI
فعالان جامعه مدنی	CSAs
کمیسیون اصلاحات اداری	CSC
نهادهای جامعه مدنی	CSOs
کمیته امور دینی، معلوماتی، فرهنگی و تعلیمی	ECIR Committee
مقامات دولتی	GDMs
اداره مستقل ارگان های محلی	IDLG
فعالان رسانه ای	MAs
وزارت اطلاعات و فرهنگ	MOIC
وزارت عدلیه	MOJ
شورای امنیت ملی	NSC
کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات	OCAI
طرح دورنما	OM
بیان نتیجه	OS
واحد پارلمانی مبارزه علیه فساد اداری	PACC
مسئول مرجع اطلاع رسانی	PIO
نهادهای عامه	PIs
اعلامیه خدمات ملکی	PSAs
حق دسترسی به اطلاعات	RTI

تامین حق دسترسی به اطلاعات در کشوری مانند افغانستان که به اثر کشمکش های خشونت بار، ویران و در ضعف مدیریت و فساد شایع، به سر میبرد، تا چند سال قبل دست نیافتنی به نظر میرسید. با آن هم افغانستان گام های اساسی را در عرصه تقویت حکومت داری خوب برداشته است. همچنان، حق دسترسی به اطلاعات به عنوان تقاضای عمده جامعه مدنی، که از جمله ژورنالیستان و فعالین برای گسترش شفافیت در نهاد های عامه و تصامیم بزرگ کشور بوده که امید واری تازه ای را به ارمغان آورده است. ایدئال، مسیر رسیدن به این هدف، کوتاه و آسان نبوده و هنوز هم باید راه دشواری را پیمود تا به آرمان های آیدئال یک دولت شفاف و پاسخگو دست یافت.

دولت های مردم سالار و توسعه یافته جهان به این نکته پی برده اند که دسترسی به اطلاعات نه تنها در مشروعیت بخشیدن به نظام ها مهم و بنیادی می باشد بلکه در امر حکومت داری خوب نیز عنصر نیرومند به شمار می رود. هند در راس چنین تلاش هایی در عرصه توسعه چهارچوب حقوقی قرار دارد که حق دسترسی به اطلاعات را به عنوان جزء اساسی آزادی بیان تضمین کرده است. تعداد کشور های رو به توسعه در جهان و منطقه مانند سریلانکا و برخی دیگر از کشور های افریقایی از قبیل لایبیریا و سیرالیون نیز برای ترویج شفافیت، رژیم حقوقی قدرتمندی را برای حق دسترسی به اطلاعات تدوین کرده اند.

در سطح جهانی، نهادهای جامعه مدنی بحیث بازیگران اصلی دولت ها را به سوی شفافیت سوق داده اند. این نهاد ها، برای پاسخگویی دولت ها، توانمند سازی شهروندان برای تقاضای اطلاعات، تقویت افشای پیشگیرانه اطلاعات و تعهد به معیار های باز بودن اطلاعات، ادخواهی و مبارزه نموده اند که بدین لحاظ جامعه مدنی در واقع پیوند اساسی میان دارندگان حق و مسئولین در این خصوص می باشد.

جامعه مدنی و رسانه های افغانستان همواره به گونه ابتکاری چنین تقاضاهایی را از دولت افغانستان داشته اند و بیشتر از نیم دهه به گونه خستگی ناپذیر برای قانون دسترسی به اطلاعات دادخواهی کرده اند. در نهایت امر، رئیس جمهور غنی در نخستین روز های کاری اش در سال ۱۳۹۳ ه. ش، قانون دسترسی به اطلاعات را توشیح نمود که متعاقباً کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات به منظور نظارت از تطبیق این قانون تاسیس گردید.

کمیسیون از آغاز تاسیس با چالشهای عمده ای از قبیل عدم حمایت مالی، تخنیک و سیاسی از سوی حکومت و عدم اعتنای نهاد های عامه به قانون مواجه بوده است. اما با وجود این چالشها، پیشرفت های قابل ملاحظه ای نیز داشته است. از جانب دیگر، به دلیل بیروکراسی موجود در دولت به عنوان میراث رژیم استبدادی گذشته و دولت با نگاه مالکانه به اطلاعات، نه به عنوان امانت دار آن، برخورد با شهروندان به عنوان زیر دستان و رعایا از چالش های عمده، فراروی کمیسیون در ترویج فرهنگ دسترسی به اطلاعات در افغانستان بوده است.

با اینحال؛ کمیسیون در کنار جامعه مدنی و سایر شرکاء همواره این نگاه حکومت را از طرق مختلف به چالش کشیده است که از جمله، به بلند بردن آگاهی مسئولین دولتی در مورد قانون دسترسی به اطلاعات و مهمتر از همه با بیان اهمیت دسترسی به اطلاعات که منجر به موثریت نهاد های عامه شده و این نهاد ها را در برابر اذهان مردم مشروع و قانونی جلوه میدهد، میتوان اشاره کرد.

کمیسیون همچنان نقش عمده در ارتقای آگاهی شهروندان در خصوص راهکار های قانونی جهت تقاضای اطلاعات از ادارات عامه ایفاء نموده، ابزار و پروسه های اساسی را روی دست گرفته تا شکایات شهروندان و کارگزاران جامعه مدنی را دریافت و به آنها رسیدگی نمایند.

کمیسیون برای تقویت نظام حقوقی دسترسی به اطلاعات فعالیت های را انجام داده که از جمله پیشنهاد تعدیل و اصلاح قانون نافذ و تدوین طرز العمل ها، رهنمودها و میکانیزم های را برای تطبیق بهتر قانون دسترسی به اطلاعات می

باشد. به طور مثال، کمیسیون برای ازبین بردن محرمانیت بیش از حد و طبقه بندی غیر ضروری اطلاعات توسط ادارات، در حال تسوید قانون طبقه بندی اطلاعات می باشد.

نباید فراموش کرد که دستیابی به بالاترین میزان آزادی اطلاعات، نیاز به رویکرد استراتژیک دارد. کمیسیون به منظور تطبیق موثر و هدفمندانه قانون دسترسی به اطلاعات با رویکرد استراتژیک وارد عمل شده و بدین ملحوظ، استراتژی ملی دسترسی به اطلاعات را برای سال های ۱۳۹۶ - ۱۴۰۰، را در مشوره با شرکا و طرف های ذیدخل، از جمله نهاد های جامعه مدنی، رسانه ها، مؤظفین خدمات عامه و کارمندان دولتی تدوین کرده است. همچنان کمیسیون رویکرد مدیریت انطباق پذیر را برای تطبیق موثر این استراتژی روی دست گرفته است، تا توام با کسب تجارب و سازگار با شرایط و نیاز های عینی به پیش رود.

کمیسیون متعهد به کار مشترک با همکاران و شرکاء جهت تطبیق این استراتژی بوده و مصمم به یافتن راه حل های جدید و بکار گیری ابتکارات حقوقی و فن آوری نوین از سراسر جهان، با در نظر داشت واقعیت های جامعه افغانی می باشد.

باید تاکید کرد که تطبیق موفقانه این استراتژی نیاز به سهم و همکاری واقعی تمام شرکاء و طرف های ذیدخل دارد. بناً از تمام طرف های ذیدخل میخواهیم تا اینرا مسؤلیت خود دانسته و دست همکاری به کمیسیون بدهند تا مشترکاً به بالاترین میزان دسترسی به اطلاعات دست یابیم. جا دارد از همکاران ما هریک دفتر دموکراسی انترنشنل، انترنیوز، انستیتیوت صلح ایالات متحده امریکا، نهاد های جامعه مدنی، رسانه ها و آنعده نهاد های عامه که کمیسیون را در امر تدوین و انکشاف این استراتژی همکاری کرده اند و انگیزه ها را برای دسترسی به اطلاعات در افغانستان زنده نگاه کرده اند سپاسگزاری نمایم.

در حالیکه شما این استراتژی را مطالعه میکنید، از شما تقاضا دارم تا این را به خاطر داشته باشید که آینده دولت افغانستان بدلیل حاکم بودن فرهنگ فساد و ضعف گسترده مدیریتی، نامعلوم به نظر میرسد. همچنان از شما تقاضا مینمایم تا به آنچه اینجا به عنوان نقشه راه برای دستیابی به شفافیت و پاسخگویی با ترویج فرهنگ دسترسی به اطلاعات میان شهروندان و تصمیم گیرنده گان حکومت افغانستان مطرح است، منتقدانه نگاه کنید. سرانجام امید دارم برای تطبیق بهتر این استراتژی همکاری های جدی و همیشگی تان را با ما بیشتر سازید.

سید اکرام افضلی

رئیس کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات

حق دسترسی به اطلاعات موجود در ادارات دولتی و موسسات عامه به حیث یک حق بنیادین بشری و وسیله چند بعدی در خدمت دولت و شهروندان می باشد. موجودیت شهروندان آگاه و فعال برای کارایی مردم سالاری و دولت پاسخگو، مهم و حیاتی می باشد. دسترسی فعال به اطلاعات نقش کلیدی را در ترویج شفافیت، برملا ساختن فساد، پاسخگویی نهاد های عامه و گسترش آگاهی مثبت، در خصوص نحوه کارایی خدمات عامه، دارا می باشد.

از دید دولت حق دسترسی به اطلاعات مزایای عمده ای در قبال دارد که مهم ترین آنها، تقویت روابط شهروندان با دولت، بلند بردن میزان اعتماد مردم نسبت به دولت و مشارکت موثر مردم در امور عامه می باشد.

با در نظر داشت اهمیت موضوع، دولت افغانستان با همکاری جامعه مدنی و نهاد های رسانه ی، قانون دسترسی به اطلاعات را به تاریخ ۲۴ عقرب سال ۱۳۹۳ هجری شمسی توشیح گردید، که بلافاصله پس از نشر در جریده رسمی نافذ گردید. یکی از نقاط قوت این قانون مطابق ماده ۱۶ آن، ایجاد نهاد نظارتی با صلاحیتی را تحت عنوان کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات به منظور نظارت و تطبیق موثر این قانون، پیش بینی نموده است.

نباید تصور شود که در نظر گرفتن چهارچوب حقوقی و ساختار رسمی برای دسترسی به اطلاعات و ارایه برنامه های آموزشی به منظور استفاده از قانون دسترسی به اطلاعات، منجر به ارایه اطلاعات توسط ادارات به طور پیشگیرانه می شود، و یا هم منجر به بلند رفتن میزان تقاضا توسط شهروندان می گردد. اما قطعاً نیاز مبرم می باشد. در حالیکه چنین ساختار های حقوقی از یک طرف و تطبیق برنامه های آگاهی دهی در خصوص دسترسی به اطلاعات از جانب دیگر، برای وادار ساختن دولت به ارایه اطلاعات و توانمند سازی شهروندان جهت تقاضای اطلاعات یک نیاز مبرم بوده، اما قطعاً کافی و بسنده نمی باشد.

همچنان لازم است تا روابط میان طرفین ذیدخل (تصمیم گیرنده گان حکومتی، جامعه مدنی، رسانه ها و شهروندان) در پروسه دسترسی به اطلاعات به نحوی شکل گیرد تا جریان بهتر اطلاعات بین ارایه کنندگان اطلاعات و متقاضیان به گونه موثر تامین شود. جامعه مدنی و رسانه ها، نقش پیشتاز و رهنمودی در عملی شدن قانون و ترویج فرهنگ دسترسی به اطلاعات را داشته که جریان اطلاعات میان شهروندان و مسئولین را تسهیل میکنند. در این زمینه کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات یک نهاد کلیدی در شکل دهی این روابط می باشد. این نهاد از یک طرف از تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات توسط ادارات نظارت کرده و از طرف دیگر، و شهروندان را در تامین این حق یاری می رساند.

کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات مصمم است به منظور تطبیق موفقانه ستراتیژی ملی، در کار مشترک با نهاد های عامه و ادارات مرتبط، پالیسی ها و طرز العمل های مفید جهت تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات را تدوین و وضع نماید. کمیسیون در زمینه ظرفیت سازی نهاد های جامعه مدنی و رسانه ها کار نموده تا این نهاد ها از تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات فعالانه نظارت کنند؛ تا بدین وسیله ارایه درخواست به اطلاعات و شکایات واصله از تخطی ها، نظام مند و معیاری گردد.

همچنان کمیسیون به منظور بلند بردن سطح آگاهی عامه درباره حق دسترسی به اطلاعات، روابط خویش را با نهاد های دولتی و غیر دولتی گسترش میدهد. کمیسیون در خصوص توانمند سازی نهاد های جامعه مدنی کار میکند تا کارگزاران این نهاد ها از حق دسترسی به اطلاعات استفاده کنند. کمیسیون با توجه به تجارب بین المللی، طرز العمل ها و ساختار های لازمه را تدوین میکند تا به عنوان یک نهاد مستقل و قابل اعتماد که در ارتباط تنگاتنگ با مسئولین و مردم برای ارتقای آجدای حق دسترسی به اطلاعات در افغانستان کار میکند، بروز کند.

موارد سه گانه ستراتیژیک که قرار ذیل است به عنوان عمده ترین موارد جهت تطبیق و انکشاف موثر قانون دسترسی به اطلاعات از یک طرف، و بلند بردن سطح تقاضا و ظرفیت متقاضیان اطلاعات برای استفاده از این حق از سوی دیگر، پنداشته می شود:

دادخواهی: کمیسیون، نهاد های جامعه مدنی و رسانه ها در رأس تلاشها جهت وادار ساختن تصمیم گیرندگان حکومتی مانند وزارت عدلیه و اداره امور، قرار دارند که از یک طرف تعدیلات لازم در قانون آورده و از طرف دیگر مقررات اصلی و تکمیلی برای بهبود رژیم حقوقی دسترسی به اطلاعات در افغانستان، وضع شود. همچنان کمیسیون طرز العمل ها و مقررات داخلی کمیسیون را نیز عملی می نماید.

آگاهی دهی: بر اساس تجارب بین المللی، در هر کشوری که تقاضای شهروندان و دارندگان این حق به اطلاعات بیشتر باشد، قانون دسترسی به اطلاعات نیز بهتر قابل تطبیق و موثر خواهد بود. به منظور بلند بردن میزان تقاضا به اطلاعات نیاز است تا اولاً، در مورد حق دسترسی به اطلاعات و نحوه درست و موثر دسترسی به اطلاعات، آگاهی عامه ارتقا داده شود.

بنابر اهمیت و وسعت موضوع، ضرور است تا طرف های ذیدخل در پروسه دسترسی به اطلاعات از قبیل کمیسیون، تصمیم گیرندگان حکومتی، جامعه مدنی و رسانه ها، به این موضوع توجه کنند. این نکته را نیز باید به یاد داشت که آگاهی دهی محض، برای تغییر رفتار و وضعیت، کافی و بسنده نیست. شیوه ها و برنامه های آگاهی دهی باید به سطح وسیع با اتخاذ اقدامات عملی تنظیم شود تا باعث ترغیب و تغییر در روابط فی مابین مسئولین و متقاضیان به اطلاعات شده، رفتار و نحوه عملکرد آنها در عرصه های گوناگون بهبود یابد.

ارتقای ظرفیت: برای بلند بردن ظرفیت اعضای کمیسیون، کارمندان دارالانشاء و سایر کارکنان، لازم است تلاش های فراگیر صورت گیرد. کمیسیون در همکاری با کارگزاران حکومتی و جامعه مدنی، برنامه های آموزشی به اعضای و کارمندان کمیسیون و مسئولین مراجع اطلاع رسانی فراهم خواهد کرد. همچنان به منظور ترویج تقاضای مردم به اطلاعات، کمیسیون تلاش می نماید تا ظرفیت نهاد های جامعه مدنی و رسانه ها را به هدف اجرایی شدن بهتر قانون دسترسی به اطلاعات ارتقاء بخشد. این امر از طریق ارایه برنامه های آموزشی منظم به نمایندگان این گروه ها بر آورده خواهد شد. پاسخ مناسب به درخواست متقاضیان به ویژه با در نظر داشت محدوده زمانی و سایر شرایطی که قانون دسترسی به اطلاعات پیش بینی میکند، بدون ایجاد ظرفیت و مهارت لازم در نهاد های عامه (مسئولین مراجع اطلاع رسانی و روسای ادارات) و بدون تفهیم مکلفیت های قانونی این نهاد ها، ممکن و میسر نخواهد بود.

در جوامع متاثر از جنگ مانند افغانستان، حصول نتایج محسوس، مستند، مشهود و به اسرع وقت، در خصوص دسترسی شهروندان به اطلاعات، بسیار حیاتی می باشد تا شهروندان بدین وسیله در برابر حس محرومیت از قدرت عمومی، فایق آمده و زمینه ساز تغییرات مثبت اجتماعی شوند. اما چنین تلاش ها، بنابر موجودیت برخی از عوامل، پیچیده و بغرنج می باشد. به طور مثال مسایل امنیتی، فعالیتهای تخریب گرانه بازیگران غیر دولتی، وقایع اقتصادی، اجراءات دولت، تحرکات منطقه ای و بین المللی میتواند همه پلان ها و برنامه های عمل را متاثر و دچار مشکل سازد.

در پاسخ به چنین وضعیت پیچیده، برای تدوین این استراتژی، از شیوه طرح ریزی به اساس نتایج، جهت تغییر رفتار کارگزاران کلیدی مانند تصمیم گیرندگان حکومتی و نهاد های عامه، جامعه مدنی و رسانه، استفاده شده است.

این چارچوب استراتژیک دیدگاه، ماموریت و تغییر رفتار مطلوب را ترسیم نموده و که کمیسیون و سایر جوانب ذیدخل حق دسترسی به اطلاعات برای موفقیت آن تلاش خواهند نمود. این استراتژی شاخص های پیشرفت کار که شامل جمع آوری داده های کمی و کیفی جهت بررسی نتایج حاصله می شود، را نیز احتوا میکند.

حق اطلاعات یا حق دسترسی به اطلاعات، موجود در موسسات عامه یک حق بنیادین شهروندی و وسیله چند بعدی در خدمت دولت و شهروندان می باشد. موجودیت شهروندان آگاه و فعال برای تمثیل دموکراسی و ایجاد دولت پاسخگو، مهم و حیاتی می باشد. حق دسترسی به اطلاعات ابزار ضروری جهت مشارکت مردم در حکومت داری می باشد. همچنان این حق به مردم این احساس و انگیزه را میدهد که عملاً در روند تصمیم گیری های حکومتی سهیم اند. بنابراین، این حق، مشارکت در تصمیم حکومتی را ترویج و افزایش میدهد.

برعلاوه، شهروندان به وسیله این حق، یک درک درستی را از سیاست ها و پالیسی های دولت حاصل میکنند. این حق برای ژورنالستان از آن جهت مفید تمام می شود که در تهیه گزارش های تحقیقی، ایشان را کمک میکند و در نهایت، مهمترین مزیت این حق افزایش میزان مشروعیت دولت می باشد. دسترسی هدفمند به اطلاعات، نقش کلیدی در ترویج شفافیت، برملا ساختن فساد، پاسخگویی نهاد های عامه، و اخیراً گسترش آگاهی مثبت در خصوص نحوه کارایی خدمات عامه، را دارا می باشد.

با طرز دید حکومت به این مسئله، حق دسترسی به اطلاعات مزایای عمده ای در قبال دارد که مهم ترین آنها، تقویت روابط افراد با حکومت، بلند بردن میزان اعتماد مردم نسبت به حکومت و مشارکت موثر مردم در امور عامه می باشد.

مشارکت مثبت شهروندان در حکومت ماهیتاً باعث کامیابی و شگوفایی برنامه ها و پروژه های انکشافی در کشور می شود. از این میان میتوان به شفافیت در حکومت اشاره کرد که باعث از بین رفتن فساد شده و در نهایت، به اثر مشارکت بیشتر مردم در حکومت تصمیم حکومتی به طور موجه اتخاذ خواهد شد و تصمیمی که خود مردم در آن نقش دارند، به بهترین وجه تطبیق خواهد شد.

اشتراک فعال زنان در ابتکارات دسترسی به اطلاعات از اهمیت ویژه برخوردار است. زنان احتمالاً کمترین تقاضا و دریافت اطلاعات را کرده اند، در حالیکه شاید بیشترین نیاز استفاده از این ابزار را داشته باشند. حق دسترسی زنان به اطلاعات، که بشکل سنتی از این حق در حاشیه قرار داشتند، آنان را قادر میسازد تا تصمیم موثر و آگاهانه بگیرند، به منابع مهم دسترسی داشته و در اجتماع اشتراک مؤثر داشته باشند.

به منظور تامین و تضمین حق دسترسی به اطلاعات در عمل، نیاز است تا قانون خاصی ازین حق ضمانت نماید که از جمله ضمانت های قانون اساسی در این خصوص، موثر ترین نوع ضمانت ها می باشد. هرچند قانون اساسی جزئیات بیشتر در مورد حق دسترسی به اطلاعات ارایه نمیکند اما قانون خاص، شرایط، محدوده و ابعاد مختلف این حق را تشریح میکند.

با در نظر داشت اهمیت این موضوع، دولت افغانستان با همکاری جامعه مدنی و نهاد های رسانه ای، قانون دسترسی به اطلاعات را به تاریخ ۲۳ دسامبر سال ۲۰۱۴ تصویب نموده و بلافاصله پس از نشر در جریده رسمی نافذ گردید. هر چند این قانون، کامل و جامع نیست و برخی از نقاط ضعف و خلاء های آن از طرف نهاد های مختلف شناسایی شده است، اما با آن هم به عنوان زیر بنای اساسی برای تامین حق دسترسی به اطلاعات در افغانستان، به شمار می رود.

یکی از مزیت ها و نقاط قوت این قانون آنست که ماده ۱۶ آن، یک نهاد نظارتی با صلاحیتی را تحت عنوان کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات به منظور توسعه و تطبیق بهتر این قانون، پیش بینی و تاسیس میکند.

تحلیل وضعیت

تاسیس کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات، یکی از دست آوردهای عمده به شمار می رود. این کمیسیون در اولین انتخابات خود، رئیس، معاون و منشی خویش را انتخاب نمود. کمیسیون بیشتر از مراتب قانونی، جلسات خود را برگزار میکند یعنی همانا مطابق ماده ۲۰ قانون، کمیسیون باید هر ۱۵ روز جلسات خود را برگزار کند، اما کمیسیون هفته وار و بعضاً جلسات اضطراری خود را برگزار می کند. این در واقع باعث شده تا پلانگذاری و کارهای کمیسیون با موفقیت فراگیر بر آورده شود.

در عین حال، کمیسیون با چالش ها و مشکلات داخلی نیز دست و پنجه نرم میکند، زیرا تا حال نتوانسته است کمک های لازم را از سوی حکومت به منظور تاسیس دارالانشاء و پیشبرد بهتر امور اداری، بدست آورد. مطابق ماده ۲۴ قانون دسترسی به اطلاعات، وزارت اطلاعات و فرهنگ مکلف است امور اداری و اجرائیوی کمیسیون را به پیش ببرد. از آنجایی که قانون قبل از تخصیص بودیجه، تصویب شده است، بنابراین وزارت اطلاعات و فرهنگ منابع کافی جهت حمایت کمیسیون در دست ندارد. این مسئله وضعیتی را به بار آورده که کمیسیون از لحاظ منابع و پرسونل در امر اجرای وظایف قانونی خویش به کمبود مواجه شده است.

در کنار این مشکلات، کمیسیون، به منظور استخدام افراد متخصص و با مهارت و همچنان استقلالیت کاری، نیاز به منابع و امکانات بیشتر دارد، تا از وابستگی به ادارات رهایی یابد. گذشته از این، مانند سایر ادارات نوتشکیل، اعضا و کارمندان اداری کمیسیون نیاز جدی به آموزش و ظرفیت سازی دارند. بعضی برنامه های آموزشی از قبیل، برنامه های آموزشی برای اعضای کمیسیون در جنوری سال ۲۰۱۶ قبلاً آرایه شده است اما این ها بسنده و کافی نیست. کمیسیون همچنان نیازمند شکل دهی ساختار داخلی و پالیسی سازی می باشد تا به عنوان یک نهاد موثر با کارایی بهتر، قدعلم نماید.

از نقطه نظر حقوقی، همانطوری که تذکر رفت، قانون دسترسی به اطلاعات یک سلسله خلاء ها و نواقص دارد. کمیسیون قبلاً به اثر تقاضای اداره امور، بالای مجموعه مقرراتی به منظور تطبیق بهتر قانون کار کرده که بتواند به وسیله آن نقاط مبهم قانون را توضیح داده و خلاء ها و کمبود های قانون را رفع نماید. اما در دراز مدت، به منظور تصریح مواردی که در مقرر لاینحل باقی نماند، نیاز جدی به تعدیل قانون احساس می شود. ساختار حقوقی دسترسی به اطلاعات همچنان نیازمند تدوین یک سلسله لوایح و طرزالعمل های داخلی برای کمیسیون می باشد، که شامل تدوین رهنمود های جامع و الزام آور برای مراجع اطلاع رسانی که مکلف به رعایت وجایب قانونی شان می باشند، می شود.

از نظر اجرایی، محرمانیت و پنهان کاری اطلاعات در بسیاری از ادارات در افغانستان به یک فرهنگ مبدل شده است و این خود وضعیتی را به وجود آورده که اکثر مردم به دلیل حاکم بودن چنین فرهنگی به سادگی نمیتوانند به اطلاعاتی که نیاز دارند دسترسی داشته باشند. و نبود شیوه پیشگیرانه انتشار اطلاعات این وضعیت را بدتر ساخته است. بعلاوه، گرچند شماری از ادارات به منظور حمایت از شفافیت، اطلاعات را به طور کنشی/پیشگیرانه آرایه میکنند، اما تعداد شان انگشت شمار است. به عباره دیگر، آنده از کارمندان دولتی از جمله مامورین/مسئولین آرایه اطلاعات که از مکلفیت های قانونی خود باخبر هستند، بسیار اندک و انگشت شمار اند تا وجایب خود را به درستی انجام دهند. با در نظر داشت آن، کمیسیون برای مبارزه با کارشکنی ادارات در عرصه تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات، باید میکانیزم ها و سیستم های نظارتی قوی را روی دست گیرد و حتی در مواردی ادارات را تادیب و مورد مواخذه قرار دهد. توقع میرود اینکه کمیسیون چنان سیستم نظارتی را به وجود آورد که به سادگی بتواند اجراءات و فعالیت های ادارات دولتی را از لحاظ رعایت قانون دسترسی به اطلاعات بررسی و ارزیابی کند. با این حال، کمیسیون نقش کلیدی در بلند بردن ظرفیت کارمندان دولتی، جهت تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات را دارا می باشد.

بعد دیگر قضیه اینست که آگاهی عامه در مورد قانون دسترسی به اطلاعات و حق شهروندان جهت بدست آوردن اطلاعات از ادارات دولتی، بسیار پایین و ضعیف است. این مسئله نه تنها در مورد شهروندان عادی صدق میکند، بلکه

اکثر خبرنگاران، جامعه رسانه ای و حتی اکثر نهاد های جامعه مدنی نیز در مورد قانون و حق دسترسی به اطلاعات آگهی چندانی ندارند. البته به استثنای نهاد های که خود در تصویب قانون دسترسی به اطلاعات دخیل بوده اند. برای رسیدگی به این مشکل، کمیسیون مسئولیت دارد تا در مورد دسترسی به اطلاعات به شهروندان، جامعه مدنی و رسانه ها به طور گسترده آگاهی دهند. ابتکارات آگاهی دهی که زنان را مشخصاً تحت پوشش قرار دهد، باید طوری طرح ریزی شود که حق دسترسی به اطلاعات را علاوه از یک حق، به ابزار متمر و قابل استفاده برای زنان تبدیل نماید.

کمیسیون در نظر دارد تا در دو بخش دیگر جهت تطبیق بهتر قانون دسترسی به اطلاعات کار کند. نخست اینکه، کمیسیون پورتال (صفحه انترنتی) دسترسی به اطلاعات را روی دست میگیرد که از طریق آن، شیوه ها و راهکارهای میان آید تا کمیسیون را در امر رسیدگی به شکایات که یکی از مسئولیت های عمده کمیسیون می باشد، کمک نماید. علاوه، کمیسیون یک سلسله طرز العمل های داخلی و روش های اداری را به منظور رسیدن به این هدف نیز تدوین خواهد کرد. دوم، کمیسیون طی پیشنهادی در همکاری با طرف های ذیدخل در یک سلسله برنامه های مشخص تحقیقاتی و نشراتی، نیز سهم میگیرد.^۱ تا بدین وسیله بهترین طرز کار را ترسیم و تطبیق کند. به طور مثال، این برنامه ها میتواند شامل، تهیه/ارایه رهنمود های آموزشی برای ادارات دولتی و سایر طرف های ذیدخل، رهنمود ها برای مامورین ارایه اطلاعات و غیره شود، که برای مسئولین ادارت و دارندگان حق دسترسی به اطلاعات از طریق این پورتال انترنتی، قابل دسترس خواهد بود. در محلاتی که امکانات انترنتی وجود ندارد، کمیسیون از طرق دیگر منابع و نشریات در مورد دسترسی به اطلاعات را ارایه میکند، مثلاً از طریق اطلاعیه های رادیویی و نشریه ها.

در صورتی که چالش ها و موارد فوق الذکر به گونه درست رسیدگی و رفع گردد، تطبیق موثر قانون دسترسی به اطلاعات در افغانستان به یک واقعیت انکار ناپذیر مبدل خواهد شد. کمیسیون وجود برخی عوامل و موارد دیگر را نیز درین روند لازمی می پندارد که از جمله میتوان به اراده سیاسی دولت اشاره کرد. با اطمینان میتوان گفت که موضوعات ارایه شده فوق پیرامون تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات فوق العاده مهم و حیاتی می باشد که نهایتاً زمینه را برای مشارکت مردم در حکومت فراهم نموده، پاسخگویی را افزایش و فساد اداری و سایر تخلفات را از بین خواهد برد.

دیدگاه کلی

دولت افغانستان پالیسی ها و دستورالعمل های مشخصی دارد که حقوق اساسی شهروندان افغانستان را به شمول حق دسترسی به اطلاعات تضمین میکند. کارمندان و موظفین خدمات عامه این حقوق را هم از نظر لفظی و هم از لحاظ روح قانون، ترویج میکنند. شهروندان افغانستان از حقوق و امتیازات شان آگاه و باخبر بوده و دانش و مهارت های لازم را در تامین حقوق شان دارا می باشند. نهادهای جامعه مدنی و رسانه ها مشترکاً تلاش می ورزند تا دولت را از پالیسی ها و فعالیت های آن پاسخگو ساخته و مردم از مسایل مهم آگاه سازند. فرهنگ شفافیت در دستگاه دولت و جامعه افغانستان به سطح گسترده نهادینه شده که این امر در زمینه صلح، ثبات سرتاسری و توسعه انسانی نقش فعال بازی میکند.

۱ به طور مثال، کمیسیون میتواند برای استفاده از تحقیقات انجام شده توسط نهاد های چون انستیتوت صلح امریکا، یونسکو، مرکز قانون و دموکراسی و سازمان شفافیت بین المللی جویای همکاری شود.

ماموریت فعالان دسترسی به اطلاعات

پالیسی سازان، چهارچوب جامع و روشن حقوقی را برای تحقق حق دسترسی به اطلاعات بر اساس رویه های بین المللی تدوین میکنند. نهاد های عامه منابع ضروری را برای ایجاد راهکارها و بلند بردن ظرفیت کارمندان خویش اختصاص میدهند تا اطلاعات به اسرع وقت و به شیوه مناسب به مردم ارایه گردد. جامعه مدنی و رسانه ها با استفاده فعالانه از طرز العمل های دسترسی به اطلاعات مورد نیاز شان برای دادخواهی و آگاهی عامه دست می یابند. و کمک کنندگان (دونرها) نیز این مطلب را درک میکنند که پشتیبانی و حمایت ابتکارات در مورد حق دسترسی به اطلاعات، برای تحقق سایر حقوق افراد ضروری می باشد. در این میان، کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات به عنوان نهاد مجرب و یگانه مرجع تخصصی، با طرح ها و ایده ها، و مرجع تحقیقات و همچنان به حیث نهاد حامی حق دسترسی به اطلاعات، در برابر مسئولین و دارندگان حق دسترسی به اطلاعات عمل میکند.

ایجاد محیط سازگار برای دسترسی به اطلاعات در افغانستان

موضوع مشارکت شهروندان و پاسخگویی حکومت در افغانستان از اولویت های انکشاف کشور و دورنمای مردم سالاری می باشد. همانطوری که در معرفی تذکر رفت، عنصر اساسی برای دارندگان حق و پاسخگویی حکومت در باره پالیسی ها و فعالیت های آن، توانایی تقاضا و دریافت اطلاعات توسط شهروندان در مورد نحوه تصامیم و استفاده منابع عامه، می باشد. حق دسترسی به اطلاعات، شهروندان را کمک میکند تا به شکل هدفمند با بازیگران حکومتی در تعامل شده، حقوق خود را مطالبه نمایند و مسئولین را وادار به ادای تکالیف شان بسازند. چرخش حقیقی اطلاعات میان شهروندان و مسئولین، عدم توازن قدرت میان شهروندان و دولت مردان را کاهش میدهد و از طرف دیگر مشارکت شهروندان را در پروسه تصمیم گیری در امور مهم بیشتر می سازد.

شاید تصور نشود که در نظر گرفتن چهارچوب حقوقی و ساختار رسمی برای حق دسترسی به اطلاعات، و ارایه برنامه های آموزشی به منظور تطبیق و استفاده از قانون دسترسی به اطلاعات منجر به ارایه اطلاعات به طور کنشی/پیشگیرانه توسط تصمیم گیرندگان حکومتی می شود، و یا هم منجر به بلند رفتن میزان تقاضا توسط شهروندان می گردد. اما قطعاً نیاز مبرم محسوب می گردد. در حالیکه باید خاطر نشان ساخت اینکه، چنین ساختار های حقوقی از یک طرف و ارایه برنامه های آگاهی دهی در خصوص دسترسی به اطلاعات از جانب دیگر، برای وادار ساختن دولت به ارایه اطلاعات و توانمند سازی شهروندان جهت تقاضا به اطلاعات، قطعاً کافی و بسنده نمی باشد.

در مورد ارایه کنندگان اطلاعات (نهاد های عامه و تصمیم گیرندگان حکومتی) دو مورد اساسی را باید در نظر گرفت: (۱) ظرفیت و توانایی این نهاد ها برای پاسخ به تقاضاهای اطلاعات (کارمندان شایسته، مدیریت اسناد) و (۲) علاقه و تمایل این نهاد ها برای ارایه اطلاعات حین تقاضا توسط شهروندان و نهاد های جامعه مدنی. چالش عمده درین مورد اولاً، وادار ساختن دولت به تخصیص منابع کافی برای تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات می باشد. و ثانیاً، چالش دیگر، جستجو و دریافت راه ها و شیوه هایی است که فرهنگ محرمیت و دید مالکانه نسبت به اطلاعات را محو کند.

پیرامون دارندگان حق دسترسی به اطلاعات (شهروندان افغانستان، نهاد های جامعه مدنی و رسانه) نیز دو مورد عمده وجود دارد: (۱) عدم آگاهی در مورد حق تقاضای اطلاعات از دولتمردان و نحوه اجرای این حق و (۲) حس دیرینه محرومیت از قدرت میان دارندگان حق دسترسی به اطلاعات. در حقیقت دارندگان این حق میتوانند تصمیم گیرندگان را وادار به ارایه اطلاعات مرتبط به انجام وجایب شان نمایند. با توجه به این موضوع، چالش عمده در این میان، آگاهی دهی همگانی و معلومات در مورد مزایا و موضوع حق دسترسی به اطلاعات، و از جانب دیگر تشویق همه شهروندان عم از زنان، معلول، مهاجرین و بیجا شده گان داخلی و غیره برای استفاده از این حق و مستفید شدن از مزایای حق دسترسی به اطلاعات می باشد.

نیاز است تا روابط میان طرفین ذیدخل در پروسه دسترسی به اطلاعات (تصمیم گیرندگان حکومتی، جامعه مدنی، رسانه ها و شهروندان) به نحوی شکل گیرد تا چرخش بهتر اطلاعات میان ارایه کنندگان اطلاعات و متقاضیان اطلاعات طور موثر تامین شود. جامعه مدنی و رسانه ها نقش پیشتاز و هدایتگر را در ترویج و اجرایی شدن دسترسی به اطلاعات دارند. این ها گردش اطلاعات میان دارندگان حق و مسئولین را تسهیل میکنند.

تلاش های پایدار برای ایجاد انگیزه تقاضا به اطلاعات و به سطح محلی باید متوازن و برابر با درک درست از عوامل بازدارنده ارایه اطلاعات به سطح کلی صورت گیرد.

کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات نهاد کلیدی در شکل دهی این روابط می باشد. این نهاد از یک طرف، از قانون پذیری دولت مراقبت میکند و از طرف دیگر اجرای حق دسترسی به اطلاعات را توسط شهروندان نگاه و بررسی میکند.

نقش کمیسیون

این موضوع به سطح جهانی به رسمیت شناخته شده که عنصر اساسی در موفقیت قانون دسترسی به اطلاعات، تاسیس نهاد نظارتی مستقل، مثلاً کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات به هدف رسیدگی به شکایات واصله توسط متقاضیان، و بطور کلی تطبیق موثر قانون دسترسی به اطلاعات می باشد. اگر بگویم وجود نهاد نظارتی کارآمد و موثر یکی از پایه های موفقیت سیستم های حق دسترسی به اطلاعات می باشد، مبالغه نکرده ایم.

در افغانستان، به منظور ترویج اهداف مندرج در قانون دسترسی به اطلاعات، ماده ۱۶ این قانون، کمیسیونی را تحت عنوان کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات پیش بینی میکند. بر بنیاد بند ۱ ماده ۱۶ این قانون، ترکیب ۱۳ نفری کمیسیون شامل اعضای دولتی و اعضای مستقل می باشند.

کمیسیون نامبرده در اگست ۲۰۱۵ عملاً تاسیس شد و بلافاصله به فعالیت خویش آغاز نمود. از آنجایی که ترکیب اعضا از لحاظ استقلالیت در مطابقت با معیار های بین المللی نمی باشد، قانون دسترسی به اطلاعات در این قسمت با انتقاداتی روبرو گردید. در عین حال، یک تعداد اعضای مستقل نیز وجود دارد که پوست انتخابی کمیسیون را اشغال کرده اند (رئیس، معاون، و منشی) و علاوه بر آن، اکثر اعضای که از نهاد های دولتی در کمیسیون نمایندگی میکنند نیز تعهد قوی در تطبیق قانون نشان داده اند.

بر اساس ماده ۱۹ قانون دسترسی به اطلاعات، کمیسیون دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد:

- نظارت کلی از پروسه دسترسی به اطلاعات
- بررسی شکایات متقاضیان
- مطالبه اسناد و مدارک از ادارات
- رایه مشوره های لازم به متقاضیان و ادارات
- ارزیابی گزارش های ادارات مربوطه
- رایه و نشر گزارش سالانه فعالیت های کمیسیون
- تقویت فرهنگ اطلاع رسانی و تدویر برنامه های آموزشی
- نشر تصامیم کمیسیون جهت آگاهی عامه
- نظارت از چگونگی تطبیق احکام قانون
- تصویب لوایح و طرز العمل های مربوط
- انجام سایر وظایف مندرج در قانون

بدین معنی که کمیسیون وظایف زیادی به عهده دارد. از یک طرف، وظیفه رسیدگی به شکایات مربوط به درخواست اطلاعات و از سوی دیگر، عهده دار انجام فعالیت های ترویجی و ارتقا دهنده قانون دسترسی به اطلاعات می باشد.

کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات متعهد است تا به منظور تطبیق موفقانه ستراتیژی ملی، در کار مشترک با نهاد های عامه و ادارات مربوطه، پالیسی ها و طرز العمل های مفید و کارآمد را جهت تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات تدوین و وضع نماید. کمیسیون در زمینه ظرفیت سازی نهاد های جامعه مدنی و رسانه ها کار میکند تا این نهاد ها از تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات، فعالانه نظارت کنند؛ و بدین وسیله آرایه تقاضا به اطلاعات و شکایات واصله، از تخطی ها، نظام مند و معیاری شوند.

همچنان کمیسیون به منظور بلند بردن آگاهی عامه درباره حق دسترسی به اطلاعات روابط اش را با نهاد های دولتی و غیر دولتی تحکیم بخشیده و گسترش میدهد. کمیسیون در بخش توانمند سازی نهاد های جامعه مدنی کار میکند تا کارگزاران این نهاد ها حق دسترسی به اطلاعات شان را تمرین نمایند. کمیسیون در روشنایی رویه های برتر بین المللی، طرز العمل ها و ساختار های ضروری را تدوین و اینکه به عنوان یک نهاد مستقل و قابل اعتماد ظاهر شود که در ارتباط تنگاتنگ با مسئولین و مردم جهت ارتقای آجندای حق دسترسی به اطلاعات در افغانستان، کار می نماید.

ارزیابی نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت ها و چالش ها

پلانگذاری و تطبیق ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات

بخش آتی رویکرد و نتایج حاصله از روند برنامه ریزی استراتژیک را که اعضای کمیسیون و سایر بازیگران دسترسی به اطلاعات روی دست میگیرند، ترسیم میکند. این بخش مشخص میکند که چه کسانی از کارگزاران اساسی تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات و از جمله ترویج کنندگان تقاضا به اطلاعات در جامعه اند. همچنان، این بخش تغییرات و دیدگاه هایی را که از سوی کمیسیون و سایر فعالان ذیدخل در روند دسترسی به اطلاعات مطرح می شود، نیز به بررسی میگیرد و در نهایت میزان پیشرفتهای و موفقیت ها را در امر ترویج حق دسترسی به اطلاعات در افغانستان پیگیری و بررسی میکند.

طرح ریزی نتایج و مدیریت انطباق پذیر

در جوامع جنگ زده مانند افغانستان، بدست آوردن نتایج محسوس، مستند و به اسرع وقت در خصوص دسترسی شهروندان به اطلاعات بسیار حیاتی می باشد تا شهروندان بدین وسیله در برابر حس محرومیت از قدرت عمومی فایق آیند و زمینه ساز تغییرات مثبت اجتماعی شوند. اما چنین تلاش هایی بنابر موجودیت برخی از عوامل و فاکتور ها، پیچیده و بغرنج به نظر می رسد. مثلاً مسایل امنیتی، فعالیتهای تخریب کننده بازیگران غیر دولتی، وقایع اقتصادی، اجراءات دولت، تحرکات منطقه ای و بین المللی میتواند همه پلان ها و برنامه های عمل را دگرگون و دچار اشکال کند.

در حالات تغییر پذیر و پویا، که دگرگونی عوامل داخلی اساساً تغییرات اجتماعی را متاثر می سازد، نیاز است تا نهاد های مانند کمیسیون، مقامات دولتی، جامعه مدنی و رسانه ها به رویکرد ها و شیوه هایی متوصل شوند که در برابر عوامل محلی حساس بوده، انعطاف پذیر و سازگار با تغییرات اجتماعی باشد. شامل ساختن برنامه های آموزشی در ستراتیژی دسترسی به اطلاعات و حصول اطمینان از موثریت و پایداری تلاش های کمیسیون و سایر طرف های ذیدخل دسترسی به اطلاعات، درین مورد ضروری می باشد.

طرح ریزی نتایج (Outcome Mapping) یکی از رویکرد های است که مدیریت انعطاف پذیر را فراهم میکند. چنین مدیریتی عمل محور بوده و به تغییر در رفتار افراد و نهاد های کلیدی که در تغییرات اجتماعی نقش اساسی دارند، تمرکز دارد. چنین مدیریتی بر فراگیری و انعطاف پذیری تاکید می ورزد. چنین مدیریتی بجای پرداختن به خصوصیات و ویژگی های تغییرات اجتماعی، آنرا غیر قابل پیش بینی و چندبعدی می پندارد. طرح ریزی نتایج/ترسیم دورنما، به گردآوری مدارک و مواردی می پردازد که سهم و همکاری طرف ها را در حصول نتایج کار نشان میدهد، و بدین وسیله در نهایت امر تاثیر گذاری این بازیگران در تغییر این روند را، برملا خواهد ساخت.

چنانکه کمیسیون و دیگر طرف های ذیدخل، تطبیق ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات را آغاز میکنند، در حین زمان، نیاز است تا یک سیستم جامع و موثر پلانگذاری، نظارت و آموزش دهی با خصوصیات ذیل روی کار آید: (۱) این سیستم انواع اقدامات/مداخلات حکومت و حکومت داری را پیش بینی نموده و در نظر داشته باشد؛ (۲) این سیستم شرایط پویا و تغییر پذیر اجتماعی و کارگزاران ذیدخل را مد نظر داشته باشد؛ و (۳) هدف اساسی این سیستم، تشخیص موارد قابل حصول و موثر در توسعه شفافیت و مشارکت مردم با استفاده از حق دسترسی به اطلاعات، باشد. قابل یادمانی است که در ماه جنوری سال ۲۰۱۷، اعضای کمیسیون و دیگر طرف های ذیدخل در یک نشست مشورتی ملی و پروسه پلانگذاری بررسی نتایج، اشتراک کردند و بمنظور اینکه تا طرح ستراتیژیک و اهداف خود را در زمینه تطبیق ستراتیژی ملی دسترسی به اطلاعات، بیان نمایند.

این پروسه موارد ذیل را شامل می شود:

- شناسایی بازیگران کلیدی و راهکارهای تغییر که این بازیگران برای تطبیق موفقانه قانون دسترسی به اطلاعات و تمثیل حق دسترسی به اطلاعات نیاز دارند.
- تمرکز روی فعالیت ها و ستراتیژی های مطلوب جهت کسب موفقیت در تغییر رفتار [مسئولین] از میان سایر دست اندرکاران.

در خصوص پلانگذاری استراتژیک، طرح و بررسی نتایج از آن جهت بکار گرفته می شود تا با تمرکز به برنامه ریزی در مورد دسترسی به اطلاعات، تغییر در رفتار و عملکرد بازیگران کلیدی از جمله نهاد های عامه و تصمیم گیرندگان حکومتی، نقش آفرینان جامعه مدنی و رسانه ها فراهم گردد.

این طرح استراتژیک، تغییر رفتار را که کمیسیون و دیگر طرف های ذیدخل در تلاش آن اند به وجود میاورد و شاخصه های را مشخص میکند که از طریق جمع آوری کمی و کیفی اطلاعات، پیشرفت کار را ارزیابی میکند.

طرف های ذیدخل (شرکاء) دسترسی به اطلاعات

با استفاده از نظریات متخصصین حق دسترسی به اطلاعات و روند طرح ریزی نتایج کار، شرکا، گروه از بازیگران را مشخص کردند که برای موفقیت دیدگاه ها و عملکرد استراتژی ملی حیاتی می باشد. این پروسه ۳ گروه از شرکاء (طرف های ذیدخل) در حق دسترسی به اطلاعات را شناسایی کرد که به عنوان عمده ترین شرکای عرصه حق دسترسی به اطلاعات دسته بندی می شوند. بدین ملحوظ، کمیسیون و سایر شرکا، استراتژی ها و فعالیت های خود را برای تغییر در رفتار بازیگران ذیل متمرکز می سازد:

- مقامات دولتی و نهاد های عامه
- فعالان جامعه مدنی
- فعالان رسانه یی
- کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات

بیان نتایج کلیدی و مسیره های تغییر (راه های تغییر)

بر اساس درک و فهم عمیق از وضعیت جاری و محیط کاری که بازیگران مختلف حضور دارند، همه به اتفاق هم برای تغییر رفتار مطلوب در برخورد با طرف های ذیدخل حق دسترسی به اطلاعات، توافق نظر دارند. تا بدین وسیله بتوانند به مأموریت کلی خود دست یابند. (که بنام «بیانیه نتایج» یاد شده است). این را باید در نظر داشت که تغییر بنیادی ای را که حامیان دسترسی به اطلاعات خواستار آن می باشند، تنها در دراز مدت قابل حصول می باشد و ماهیتاً به «راهکار تغییر» یا مسیر تغییر که برای بازیگران دسترسی به اطلاعات طراحی شده است و باید هر یک به منظور رسیدن به اهداف خود این مسیر را طی کنند، توضیح داده شده است. این راهکار، تغییر رفتار لازمی را که باید پیش از تغییر در نتایج کار، اتفاق بیافتد، مطرح میکند. چنین تغییر رفتاری مورد انتظار به شکل زنجیره ای و پیوسته به هم می باشد که از نتایج مورد نظر (که به آسانی قابل حصول است) شروع شده و به نتایج میان مدت (چیزی که مبارزین دسترسی به اطلاعات از شرکاء توقع دارند) و نتایج دراز مدت (تغییر بنیادی ای که مبارزین دسترسی به اطلاعات خواستار آن اند) ختم می شود. کمیسیون و سایر طرف های ذیدخل دقیقاً به این مسئله توجه کرده اند که نتایج مطلوب چی چیزهایی میتواند باشد و مجموعه ای از شاخصه های را تهیه کرده است که به طور تدریجی پیشرفت کار را ارزیابی میکند و به منظور دستیابی به نتایج و آثار استراتژی دسترسی به اطلاعات هر یک از طرف های ذیدخل را مدنظر داشته و ارزیابی خواهد کرد.

موارد آتی بیانیه نتایج کلیدی و خلاصه ای از راهکار ها و راه های تغییر برای هر یک از بازیگران عمده دسترسی به اطلاعات است که قرار ذیل ارایه می گردد^۲:

۲ راهکار های مکمل تغییر همراه با شاخصه های ارزیابی پیشرفت کار در پلان اجرایی موجود است.

نتایج کلیدی

نتایج مندرج در ستراتیژی ملی متمرکز به تغییر رفتار گسترده در اقدامات، عملکردها و روابط طرف‌های ذیدخل می‌باشد که برای انجام ماموریت کمیسیون و اجرای موفقانه این ستراتیژی ضروری می‌باشد. (و در نهایت دیدگاه کلی کمیسیون را تقویت میکند). همین‌گونه نتایج کار از لحاظ تاثیرگذاری بازیگران عمده دسترسی به اطلاعات قرار ذیل ارایه می‌شود.

مقامات دولتی

تصمیم‌گیرندگان حکومتی باید منابع کافی برای تطبیق هدفمند قانون دسترسی به اطلاعات تخصیص بدهند، که از جمله میتوان به مواردی چون تعیین (یا استخدام) کارمندان شایسته، بهتر سازی مدیریت اسناد و مدارک در ادارات دولتی، و آگاهی‌دهی در مورد دسترسی به اطلاعات برای کارمندان ادارات و عموم مردم به سطح کلان تر، اشاره نمود. تصمیم‌گیرندگان اصولاً پالیسی‌ها و طرز العمل‌های را روی دست گیرند که اطلاعات را به گونه کنشی/بیشگیرانه افشاء میکند و به اسرع وقت به درخواست متقاضیان پاسخ دهند. تصمیم‌گیرندگان حکومتی نقش فعال در ترویج روند پالیسی سازی برای تحقق و ترویج حق دسترسی به اطلاعات شهروندان افغانستان دارند.

فعالانجامه مدنی

نقش آفرینان جامعه مدنی، دادخواهی موثر را برای دسترسی به اطلاعات از مقامات دولتی و ارایه‌کنندگان خدمات عامه تحت عنوان تعهدات شان به پاسخگویی اجتماعی، انجام میدهند. این نهادها دانش، مهارت‌ها و ظرفیت‌های لازم را برای استفاده موثر از حق دسترسی به اطلاعات دارا می‌باشند و برای گسترش فعالیت‌های خود به منظور انگیزه دادن به شهروندان شامل زنان، معلولان، مهاجرین و بیجا شده گان داخلی جهت دسترسی به اطلاعاتی که در زندگی شان مفید است، کار میکنند. نقش آفرینان جامعه مدنی مرتباً با افشار مختلف جامعه مشورت و رایزنی میکنند تا مطمئن شوند که در فعالیت‌های دادخواهانه شان نیازها و اولویت‌های شهروندان را در نظر گرفته‌اند. این نهادها در همکاری با یکدیگر و دخالت رسانه‌ها، دانش، ستراتیژی‌ها و تلاش‌های دادخواهانه شان را برای ترویج دسترسی به اطلاعات و پاسخگو ساختن دولت، شریک ساخته و هماهنگی به پیش می‌روند.

فعالان رسانه‌یی

بازیگران رسانه‌ای از رویه‌ها و طرز العمل‌های دسترسی به اطلاعات استفاده میکنند تا اطلاعات مورد نظر شان را بدست آورده و در صورت عدم دریافت، شکایات خود را مطرح می‌نمایند. آنها در کنار نقش آفرینان جامعه مدنی و کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات مشترکاً کار خواهند نمود و با کمک به گسترش آگاهی عامه، آجندای دسترسی به اطلاعات را ترویج میکنند. بازیگران رسانه‌ای رویه‌هایی را روی دست میگیرند که گزارش‌دهی روزمره‌گی و گزارش‌های تحقیقی پیرامون منافع عامه را متوازن ساخته و به گونه بیطرفانه شهروندان افغانستان را آگاه سازند. رسانه‌ها با استفاده از قانون دسترسی به اطلاعات دولت را در برابر فعالیت‌ها و پالیسی‌هایش به نحو بی‌طرفانه پاسخگو نگاه میدارد. بازیگران زن رسانه‌یی یک نقش رهبری‌کننده در حمایت از زنان و دیگر گروه‌های آسیب‌پذیر در دسترسی به اطلاعات و رسانیدن پیام‌های مربوط به اهمیت استفاده از حق دسترسی به اطلاعات ایفا کنند.

کمیسیون

کمیسیون به منظور پایداری و پیشبرد فعالیت‌های خود، وجوه مالی کافی از دولت افغانستان بدست می‌آورد. کمیسیون تا حال طرز العمل‌های داخلی، پالیسی‌ها، ساختار تشکیلاتی را به وجود آورده تا امور کمیسیون به پیش برود که از جمله میتوان به استخدام کارمندان، برنامه‌های آموزشی، حفظ اعضا و کارمندان شایسته وغیره، اشاره کرد. کمیسیون طرز العمل رسیدگی به شکایات و پیگیری مسئولین را بابت عدم اجرای وجایب‌شان تهیه و قابل دسترسی می‌سازد. و درنهایت، کمیسیون، یگانه مرجع تخصصی، مشوره‌دهی، تحقیقاتی و بلاخره یگانه نهاد معتبر حامی دسترسی به اطلاعات هم برای مسئولین دولتی و هم برای شهروندان می‌باشد.

مسیر های تغییر^۳

در محیط های پویا و جنگ زده مانند افغانستان، با عوامل پیچیده سیاسی، تغییرات گسترده، تراکمی و تدریجی، و در میان طرف های ذیدخل دسترسی به اطلاعات، به سادگی رو نما خواهد شد. با این حال، ممکن است راهکار های تغییر احتمالی را که باعث تحول در میان طرف های ذیدخل در دسترسی به اطلاعات می شود پیش بینی و از قبل تعیین کرد، که این ستراتیژی ملی به همین منظور طرح شده است.

مقامات دولتی و نهاد های عامه

- تخصیص منابع مالی، بشری و سایر امکانات به قدر کافی جهت تطبیق قانون و مقرر های دسترسی به اطلاعات
- سهم گیری در فعالیت های آگاهی دهی در ادارات و نهاد های دولتی در هماهنگی با سایر بازیگران دسترسی به اطلاعات
- به وجود آوردن رویه ها و طرز العمل های افشای کنشی/پیشگیرانه اطلاعات عامه، و پاسخ به درخواست متقاضیان
- توسعه و تکامل نظام حقوقی دسترسی به اطلاعات در افغانستان با رعایت معیار های بین المللی

فعالان جامعه مدنی

- سهم فعال در برنامه های آموزشی و فعالیت های آگاهی دهی در زمینه دسترسی به اطلاعات
- برگزاری برنامه های آموزشی و فعالیت های آگاهی دهی برای مردم و مسئولین دولتی
- استفاده از طرز العمل های دسترسی به اطلاعات برای فعالیت های دادخواهی و کمک در جهت عملی شدن حق دسترسی به اطلاعات
- نهادینه ساختن استفاده حق دسترسی به اطلاعات در نهاد های جامعه مدنی و همکاری با کمیسیون و رسانه ها جهت ترویج فرهنگ اطلاع رسانی و شفافیت در افغانستان
- به کار گیری موثر از طرز العمل ها و رویه های دسترسی به اطلاعات از قبیل طرز العمل رسیدگی به شکایات متقاضیان به منظور پیشبرد اهداف این نهاد ها از جمله حساب ده و پاسخگو ساختن دولت افغانستان

فعالان رسانه یی

- پخش و نشر مطالب مربوط به دسترسی به اطلاعات جهت آگاهی عامه (به شمول اعلانات عامه در این مورد) و اشتراک در برنامه های آموزشی پیرامون چگونگی استفاده از طرز العمل های دسترسی به اطلاعات.
- حصول اطمینان از اینکه کارمندان ملی آنها، حمایت ها و آموزش های دسترسی به اطلاعات را کسب کرده اند.
- کار در کنار کمیسیون و دیگر بازیگران دسترسی به اطلاعات و استفاده موثر از رویه ها و طرز العمل های دسترسی به اطلاعات برای گزارش های تحقیقی در مورد مسائل سیاسی و مهم.
- بکار گیری موثر از طرز العمل های دسترسی به اطلاعات، از جمله طرز العمل رسیدگی به شکایات جهت آگاهی مردم و پاسخگویی دولت افغانستان

کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات

- مذاکره و بدست آوردن حمایت های مالی و اداری از دولت افغانستان که بدین وسیله تشکیل و وظایف خود را تنظیم و ارتقا میدهد.
- طرح و تدوین ستراتیژی موثر ارتباطات و مبدل شدن به مرجع اساسی در خصوص حق دسترسی به اطلاعات و حمایت مسئولین و شهروندان.

۳ جزئیات بیشتر راهکار های تغییر در پلان اجرایی جهت پلانگذاری، نظارت و یادگیری درج شده است.

- سهم فعال در بلند بردن ظرفیت ها و توسعه فعالیت های سایر دست اندرکاران دسترسی به اطلاعات
- وضع طرز العمل های اساسی رسیدگی به شکایات به اسرع وقت
- دادخواهی موثر به منظور بهبود قانون دسترسی به اطلاعات
- نظارت فعال و تاثیر گذار از عملکرد مسئولین در زمینه ارایه اطلاعات
- حضور و نقش فعال در سطح ولایات
- در نهایت، یگانه مرجع معتبر و قابل احترام در مسایل مربوط به دسترسی به اطلاعات از لحاظ تخصص و عمل

ستراتیژی های تقویت سهم گیری طرف های ذیدخل

بر اساس تشخیص و ارزیابی شرکای دسترسی به اطلاعات که در مباحث فوق تذکر داده شد، سه بخش ستراتیژیک ذیل به عنوان مهمترین موارد در توسعه و تطبیق موثر قانون دسترسی به اطلاعات بوده و در گسترش تقاضای عامه و بلند بردن ظرفیت دارندگان این حق برای اجرای حقوق شان، نقش به سزایی دارد. بخش سه گانه فوق الذکر قرار ذیل می باشد:

دادخواهی

قانون دسترسی به اطلاعات افغانستان به عنوان عنصر اساسی نظام حقوقی اطلاعات در ۲۳ دسامبر سال ۲۰۱۴ نافذ گردید. بر اساس ارزیابی و درجه بندی (www.RTI-Rating.org)، قانون دسترسی به اطلاعات افغانستان قانون نسبتاً ضعیفی به شمار می رود که از مجموع ۱۵۰ امتیاز، تنها ۷۷ امتیاز کسب کرده است و از میان ۱۱۱ قانونی که مورد تحلیل و ارزیابی قرار گرفته است، این قانون به سطح جهانی در مقام ۷۷ ام قرار میگیرد. به طور مثال، قانون فوق الذکر کمترین امتیاز را در بخش طرز العمل تقاضای اطلاعات و در بخش دسترسی به اطلاعاتی که ممنوعه می باشد، بدست آورده است. در مورد طرز العمل و راهکار های تقاضای اطلاعات، قانون فعلی تاکید میکند که تمام متقاضیان باید فوراً درخواست (و بهادار) را جهت تقاضا به اطلاعات به کار ببرند و راه های بدیل دیگر را که متقاضی توانایی آنها دارند (مثلاً درخواست به اطلاعات از طریق ایمیل) را در نظر نمی گیرد. و ثانیاً، در مورد استثنائات، قانون مبهم است و موقف روشنی ندارد یعنی در مورد اینکه چه نوع اطلاعات بدلیل منافع ملی استثناء باشد و متقاضی حق دسترسی به آن را ندارد، قانون بطور واضح صراحت ندارد که احتمالاً در اجرایی شدن آن مشکلاتی به بار می آید. هر چند این قانون تازه تدوین شده است و تطبیق آن مراحل ابتدایی را طی میکند، اما باید برای اصلاح و تعدیل آن در محدوده این پلان ۴ ساله دادخواهی صورت گیرد.

کمیسیون، نهاد های جامعه مدنی و رسانه ها در رأس تلاشها به خاطر وادار ساختن تصمیم گیرندگان حکومتی (مثلاً اداره امور) قرار دارند تا مقررات اصلی و تکمیلی برای بهبود رژیم حقوقی دسترسی به اطلاعات در افغانستان وضع شود. این موضوع شامل طرز العمل ها و مقررات داخلی کمیسیون نیز می شود.

در مراحل ابتدایی، تطبیق پلان ستراتیژیک که بازیگران دسترسی به اطلاعات تجارب بیشتری از قانون دسترسی به اطلاعات کسب خواهند کرد، کمیسیون طرح پیشنهادی تعدیل قانون را تهیه میکند تا ضعف ها و مشکلات قانون را و به ویژه مواردی را که در مقرر به آن توجه نشده است، مرفوع سازد. پیشنهاد تعدیل جهت ملاحظه به حکومت و پارلمان فرستاده خواهد شد تا پایه های حقوقی حق دسترسی به اطلاعات مستحکم شود. همچنان کمیسیون نظریات خود را در طرح پیشنهادی یا پیش نویس قانون که حق دسترسی به اطلاعات را متأثر می سازد، شامل می سازد. بر علاوه، کمیسیون تلاش می ورزد تا مناسبات خود را از لحاظ ساختاری با پارلمان و وزارت های مربوطه بیشتر و بهتر سازد تا مطمئن شود که نظریات و پیشنهادات کمیسیون نیز در تصویب قوانین در نظر گرفته می شود.

آگاهی دهی

بر اساس تجارب بین المللی، در هر کشوری که تقاضای شهروندان به اطلاعات بیشتر باشد قانون دسترسی به اطلاعات نیز موثر و بهتر تطبیق خواهد شد. به منظور بلند بردن میزان تقاضا به اطلاعات، نیاز است تا اولاً، در مورد حق دسترسی شهروندان به اطلاعات و نحوه درست و موثر استفاده شهروندان از این حق، آگاهی دهی صورت گیرد و اذهان عامه در این زمینه روشن شود. هر چند تحقیقات جامع در این خصوص صورت نگرفته است اما شواهد و حکایاتی وجود دارد که نشان میدهد آگاهی عامه در مورد حق دسترسی به اطلاعات در افغانستان خیلی ناچیز و پایین است.^۴

افزون بر این، تجارب کشور های دیگر نشان میدهد که جامعه مدنی و رسانه ها احتمالاً از جمله اولین کاربران قانون دسترسی به اطلاعات به شمار میروند. و درک و آگاهی این گروه ها در مورد قانون دسترسی به اطلاعات بیشتر از سایر مردم می باشد. اما با وجود این هم، نهاد های جامعه مدنی و رسانه ها کاملاً در این خصوص آگاهی ندارند. به طور مثال ممکن این نهاد ها ندانند که چگونه با استفاده از طرز العمل های دسترسی به اطلاعات، به اطلاعات مورد نیاز و درخور منافع شان درخواست بدهند. فقدان آگاهی مردم همراه با عدم آگاهی و یا آگاهی ناچیز مسئولین ارایه اطلاعات، به شمول مقامات عامه و کارمندان دولتی وضعیت را بدتر می سازد.

برای گسترش آگاهی عامه، یک سلسله فعالیت ها به شمول تهیه مواد ارتقایی و برگزاری برنامه های آموزشی در نظر گرفته خواهد شد. بنابر اهمیت مسئله، لازم است تا همه طرف های ذیدخل از جمله کمیسیون، تصمیم گیرندگان حکومتی، جامعه مدنی و رسانه ها، در روند دسترسی به اطلاعات به این موضوع توجه کنند.

برعلاوه ابتکارات آگاهی دهی عامه و نمایندگان رسانه یی زن، ابتکارات عمل را در دست گرفته و زنان را هدف قرار دهند تا آنها از حقوق خود آگاهی یافته و از طریق حق دسترسی به اطلاعات دست یافته تا تصامیم معقول و آگاهانه در ارتباط به زندگی خود و فامیل خود بگیرند. یک جامعه که زنان شان بیشتر آگاه و باخبر اند از جمیعتی نمایندگی میکند که شهروندان شان قادر به اشتراک در بحث شخصی و عامه هستند.

این نکته را نیز باید به یاد داشت که تنها آگاهی دهی برای بهبود وضعیت و یا تغییر رفتاری کافی نیست. شیوه ها و برنامه ها آگاهی دهی باید در قالب فراخوان به اقدامات عملی تنظیم شود تا باعث تغییر و تشویق در روابط فی مابین مسئولین و دارندگان حق دسترسی به اطلاعات شده و رفتار و نحوه عملکرد آنها در عرصه های مختلف بهبود یابد.

توسعه ظرفیت ها

برای بلند بردن ظرفیت اعضای کمیسیون، کارمندان اداری و مسئولین دولتی تلاش های زیادی نیاز است. کمیسیون در همکاری با تصمیم گیرندگان عمده و جامعه مدنی برنامه های آموزشی را برای اعضای کمیسیون، کارمندان اداری آن و مامورین ارایه اطلاعات فراهم میکند. سایر برنامه ها و راهکار های ظرفیت سازی از قبیل، بحث و ابراز نظر، مشوره های خاص و بالمقطع (از طریق پورتال انترنتی)، و آموزش های وظیفوی نیز در نظر گرفته می شود. برای ظرفیت سازی لازم است در سه بخش ذیل تمرکز صورت گیرد: (۱) ایجاد سیستم مدیریت اسناد؛ (۲) توانمند سازی شهروندان برای استفاده از حق دسترسی به اطلاعات شان و (۳) بلند بردن ظرفیت مسئولین به پاسخگویی در برابر تقاضا به اطلاعات.

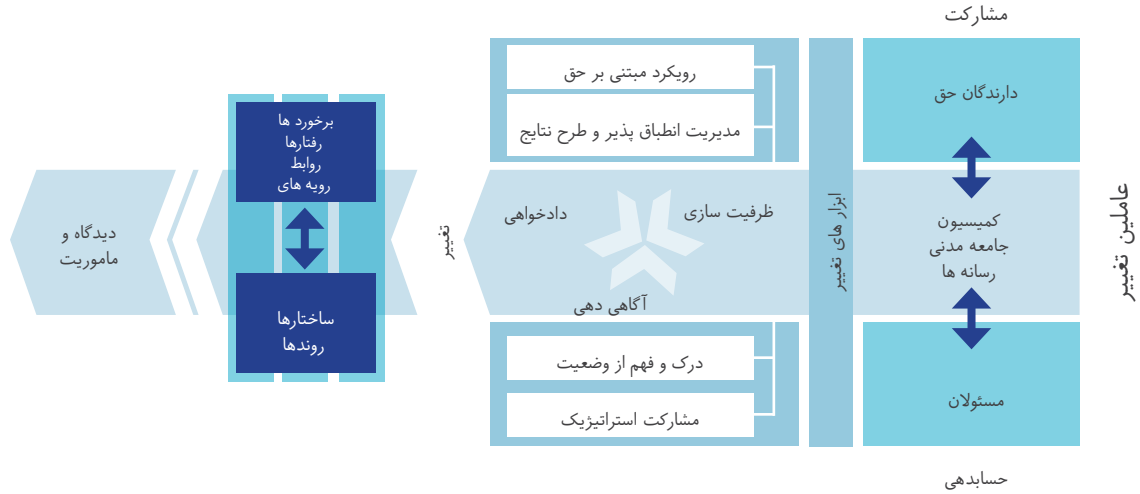
۱. یکی از موارد عمده در عرصه انکشاف ظرفیت ها، تلاش به منظور بهبود مدیریت اسناد و مدارک در نهاد های دولتی می باشد. با یک بررسی کلی رویه ها و نمونه های موجود در عرصه مدیریت اسناد در نهاد های دولتی، میتوان معیار های نسبی و قابل حصول به منظور توسعه و بهبود مدیریت اسناد در همه نهاد های عامه به وجود آورد. چنین معیار هایی میتواند به مرور زمان با توانمند شدن نهاد های عامه انکشاف نماید. وضع معیار های نسبی باید توأم با آموزش دهی باشد تا کارمندان مسئول ثبت و آرشیف نحوه تطبیق و عملی نمودن آنها را درک کرده و به آن عمل نمایند.

۴ دیدبان شفافیت افغانستان در حال حاضر تحقیق مرتبطی را در این مورد انجام میدهد.

۲. برای بلند بردن سطح تقاضای مردم به اطلاعات، کمیسیون در جهت بلند بردن ظرفیت فعالین جامعه مدنی و رسانه ها کار خواهد نمود تا قانون دسترسی به اطلاعات به نحو موثر عملی شود. کمیسیون میتواند با برگزاری برنامه های منظم آموزشی به نماینده های رسانه ها و نهاد های جامعه مدنی به این امر نایل آید. با این روش، گروه های پیشیناز جامعه مدنی در توسعه و گسترش برنامه های آگهی دهی در مورد حق دسترسی به اطلاعات به سایر شرکاء و همتایان شان سهیم می شوند. با این حال، برنامه های آموزشی مطابق خواست ها و نیاز های سکتور های مربوطه برگزار خواهد شد. (مثلاً آرایه برنامه های آموزشی در مورد پاسخگویی اجتماعی به نهاد های جامعه مدنی و آموزش های خبرنگاری تحقیقی به رسانه ها). کمیسیون همچنان رهنمود نحوه استفاده از قانون را تهیه نموده و آن را همراه با تصامیم اتخاذ شده کمیسیون و سایر مواد از طریق صفحه انترنتی خویش به دسترس عامه قرار میدهد.

۳. پاسخ مناسب به درخواست متقاضیان به ویژه با در نظر داشت محدوده زمانی و سایر شرایطی که قانون دسترسی به اطلاعات پیش بینی میکند، بدون ایجاد ظرفیت ها و مهارت های لازم در نهاد های عامه (مسئولین آرایه اطلاعات و وزیران) و بدون تفهیم مکلفیت های قانونی این نهاد ها ممکن و میسر نخواهد بود. بر علاوه، لازم است تا مسئولین آرایه اطلاعات سیستم ها و روش های خاصی را برای پاسخ به تقاضا ها روی دست گیرند تا به وسیله آن نحوه تشخیص و آرایه اطلاعات و اینکه چه کسی صلاحیت تصمیم در خصوص محرمانگی و افشای اطلاعات را دارد، معین و مشخص خواهد شد. با گذشت زمان، نهاد های عامه به آرایه اطلاعات تشویق شده و افشای کنشی/پیشگیرانه اطلاعات را ترویج و تسهیل خواهند نمود، که این مسئله منجر به دسترسی بیشتر شهروندان به اطلاعات خواهد شد.

استراتژی ملی دسترسی به اطلاعات در افغانستان نظریه تغییر

پلان های تطبیق

ساحه تمرکز: تصمیم گیرندگان حکومتی و نهاد های عامه							
بیانیه نتایج							
این ستراتیژی ملی به منظور کمک کردن به تصمیم گیرندگان حکومتی که منابع کافی برای تطبیق مؤثر قانون دسترسی به اطلاعات تخصیص داده اند، تدوین شده است که از جمله میتوان به تعیین (با استخدام) کارمندان شایسته، بهتر سازی مدیریت اطلاعات در ادارات دولتی، و ترویج آگاه در مورد دسترسی به اطلاعات برای کارمندان دولتی و عموم مردم به سطح کلان تر، اشاره نمود. تصمیم گیرندگان اصولاً پالیسی ها و طرز العمل های را روی دست گیرند که اطلاعات را به گونه کنشی افشاء میکند و بزودی به درخواست متقاضیان پاسخ دهند. تصمیم گیرندگان حکومتی نقش فعال در ترویج روند پالیسی سازی برای تحقیق و ترویج حق دسترسی به اطلاعات شهروندان افغانستان دارند.							
میزان ارزیابی پیشرفت	ارزیابی پیشرفت	محدوده نتیجه	ستراتیژی	فعالیت ها (مرتبط به ارزیابی چندگانه پیشرفته)	نتیجه مورد انتظار	ترتیب زمانی	نهاد های مسئول
۱٫۱	مشخص نمودن مامور ارابه اطلاعات (PIO)	رسیدگی به درخواست ها	ظرفیت سازی	۱a: کمیسیون با همکاری نهاد های متقاطع و جامعه مدنی برنامه های آموزشی اختصاصی و مواد آموزشی را به کارمندان دولت طرح ریزی و ارابه میکند.	مواد و مدل های آموزش دسترسی به اطلاعات؛ افزایش دانش دسترسی به اطلاعات میان کارمندان آموزش دیده، افزایش در تعداد ماموران اطلاع رسان فعال	ربع اول - ربع چهارم ۲۰۱۷	کمیسیون
۱٫۲	واگذار کردن مکان مشخص در ادارات موجود برای اطلاع رسانه عامه	رسیدگی به درخواست ها	ظرفیت سازی	۱b: کمیسیون اجراءات نهاد های عامه را در مورد تطبیق جزئیات قانون دسترسی به اطلاعات پیگیری میکند، از جمله مشخص نمودن ماموران ارابه اطلاعات، و ارابه گزارشهای سالانه که اجراءات و کارشناسی های نهاد ها را ارزیابی میکند. گزارش سالانه متکی بر منابع چندگانه اطلاعات و روش های جمع آوری داده ها می باشد.	معلومات در مورد اجراءات نهاد های عامه؛ گزارش های سالانه همراه با سیستم ارزیابی و درجه بندی اجراءات نهاد های عامه	ربع سوم سال ۲۰۱۷، ۲۰۱۸، ۲۰۱۹ (برابر شدن با روز بین المللی حق دانستن)	کمیسیون
۱٫۳	تخصیص منابع برای به روز کردن صفحه انترنتی اداره جهت ارابه اطلاعات	افشای کنشی اطلاعات	ظرفیت سازی	۱c: نهاد های عامه گزارش های ماهوار خویش را در مورد روند تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات تهیه میکنند.	گزارش های ماهوار، صفحه انترنتی برای رسیدگی به تقاضا ها و شکایات و جمع آوری داده ها در باره دسترسی به اطلاعات	ربع چهارم سال ۲۰۱۷، سپس ماهوار	کمیسیون
۱٫۴	روی دست گرفتن طرز العمل ها و شیوه های معیاری مدیریت اسناد و اطلاعات	مدیریت اسناد	دادخواهی	۱d: کمیسیون گردش کاری را برای رسیدگی به درخواست ایجاد میکند که طراحی صفحه انترنتی دسترسی به اطلاعات را به همراه دارد و این صفحه برای ثبت درخواست ها و شکایات توسط شهروندان بکار خواهد رفت.	رهنمود روشن برای رسیدگی به درخواست ها که طرز العمل ها و مسئولیت ها را مشخص بسازد	ماهوار	همه ادارات مسئول تحت اداره وزارت اطلاعات و فرهنگ
۱٫۵	در همکاری با کمیسیون برگزاری برنامه های آگاهی دهی در ادارات مربوطه شان	ترویج دسترسی به اطلاعات	دادخواهی	۱e: کمیسیون به منظور ظرفیت سازی بیشتر و ارابه آموزش های وظیفوی با نهاد ها عامه همکاری میکند	افزایش دانش و مهارت های کارمندان ادارت به شمول ماموران اطلاع رسان و وزیران	مداوم	کمیسیون نهاد های مرتبط
۱٫۶	ارابه فورم درخواست اطلاعات به متقاضیان و پذیرش درخواستی ها برای اطلاعات	رسیدگی به درخواست ها	دادخواهی	۱f: کمیسیون پورتال انترنتی دسترسی به اطلاعات را به منظور تبادل نظر و تجارب میان ماموران ارابه اطلاعات به مثابه جامعه عمل ایجاد میکند	برقراری روابط جدید میان ماموران اطلاع رسان، افزایش فعالیت های ماموران اطلاع رسان در پست های شان	ربع چهارم سال ۲۰۱۷ - ربع دوم سال ۲۰۱۸ برای آموزش دهی	کمیسیون
۱٫۷	کسب دانش لازم به منظور فرستادن درخواست ها به شعبات مربوطه	رسیدگی به درخواست ها	دادخواهی	۱g: کمیسیون طرز استفاده درست صفحه انترنتی دسترسی به اطلاعات را برای ماموران اطلاع رسان و مدیران آنها آموزش میدهد و از کاربرد آن نظارت میکند	ثبت و رسیدگی کارآمد درخواست به اطلاعات؛ نظارت و پیگیری مؤثر در موارد فعال؛ و تصمیم گیری مبتنی بر شواهد	ربع چهارم سال ۲۰۱۷ - ربع دوم سال ۲۰۱۸ برای آموزش دهی	کمیسیون
۱٫۸	جمع آوری اطلاعات لازمه در مورد درخواستی ها و گزارش دهی منظم به کمیسیون	رسیدگی به درخواست ها			آمارگیری منظم (سالانه) در مورد دریافت و پاسخ به درخواست ها به اطلاعات	سالانه	تصمیم گیران حکومتی و نهاد های عامه
۱٫۹	اتخاذ اقدامات لازم به منظور نهایی سازی و تصویب قواعد و مقررات پیشنهادی کمیسیون برای اجرایی شدن قانون دسترسی به اطلاعات	انکشاف ساختار حقوقی	دادخواهی	۱h: کمیسیون در مشورت با بازیگران جامعه مدنی و متخصصان حق دسترسی به اطلاعات، قانون دسترسی به اطلاعات را ارزیابی میکند و برای بهبود آن تعدیلات را پیشنهاد میکند.	ارزیابی و تحلیل همه جانبه قانون دسترسی به اطلاعات افغانستان و مجموعه از پیشنهادات برای بهبود آن؛ گسترش هماهنگی میان کمیسیون و ارابه کنندگان و درخواست کنندگان اطلاعات	ربع سوم سال ۲۰۱۷ (جهت تکمیل شدن به حدت جز از روند گزارشدهی سالانه برای ۲۰۱۷) در حال جریان از ربع چهارم سال ۲۰۱۷	کمیسیون نهاد های مرتبط تحت رهبری وزارت اطلاعات و فرهنگ
			دادخواهی	۱i: نهاد های مرتبط با استفاده از پیشنهادات کمیسیون طرح تعدیل قانون دسترسی به اطلاعات را تهیه نموده و مواد دادخواهی را برای تصمیم گیرندگان ارابه میکنند تا در روند پالیسی سازی مدنظر گرفته شود.			

... (بازار) ...

۱۸۰ شامل ساختن پوست مرجع اطلاع رسانی با لایحه وظایف مشخص در تشکیلات دولت	رسیدگی به درخواست ها	دادخواهی	۱ا: نهاد های عامه گمارش ماموران اطلاع رسان را رسمی می سازند از جمله لایحه وظایف کتبی به این بست تهیه نموده و در همکاری با کمیسیون آموزش های مناسب را فراهم می نمایند.	در حال جریان از ربع چهارم سال ۲۰۱۷	وزارت عدلیه
۱۸۱ اختصاص سهم مشخص بودجیوی برای ارایه اطلاعات	افشای کنشی اطلاعات	دادخواهی		در حال جریان از ربع چهارم سال ۲۰۱۷	نهاد های مرتبط تحت رهبری وزارت اطلاعات و فرهنگ
۱۸۲ نشر اطلاعات بر اساس شرایط ماده ۱۴ قانون در صفحات اینترنتی و اجتماعی شان	افشای کنشی اطلاعات	دادخواهی/ ظرفیت سازی	کارمندان عامه با عملکرد و مسئولیت اطلاع رسانی رسماً گماشته شده اند	در حال جریان از ربع چهارم سال ۲۰۱۷	نهاد های مرتبط تحت رهبری وزارت اطلاعات و فرهنگ
۱۸۳ روی دست گرفتن روش ها و طرز العمل های پیشرفته مدیریت اسناد و اطلاعات از جمله ایجاد بانک های اطلاعاتی	مدیریت اسناد	دادخواهی	۱ک: نهاد های مرتبط با همکاری کمیسیون و متخصصان مربوطه ارزیابی را در مورد مدیریت اسناد و معیار های دسته بندی اطلاعات موجود برآه خواهند انداخت.	ربع اول - ربع سوم ۲۰۱۸	وزارت عدلیه همراه با کمیسیون، وزارت اطلاعات و فرهنگ، کمیسیون خدمات ملکی، و شورای امنیت ملی
۱۸۴ تشریح مساعی با کمیسیون در زمینه دسته بندی اسناد و مدارک	مدیریت اسناد	دادخواهی	۱ل: بر بنیاد ارزیابی نامبرده نهاد های مرتبط سیستم جدید مدیریت اسناد و معیار های دسته بندی اطلاعات را برای نهاد های عامه تهیه نموده برای اجباری شدن این معیار ها دادخواهی می کنند.	ربع چهارم ۲۰۱۸	نهاد های مرتبط عامه
۱۸۵ انکشاف چارچوب حقوقی به هدف طبقه بندی اطلاعات	انکشاف ساختار حقوقی	دادخواهی	۱م: نهاد های مرتبط با حمایت کمیسیون آموزش های اختصاصی را به کارمندان تعیین شده در مورد مدیریت اسناد و معیار های دسته بندی اطلاعات ارایه میکند	ربع چهارم ۲۰۱۸	کمیسیون و نهاد های مرتبط
۱۸۶ برگزاری مستقلا نه برنامه های آگاهی دهی در شعبات و ادارات شان	ترویج دسترسی به اطلاعات	ظرفیت سازی	۱ن: کمیسیون در همکاری با نهاد های مرتبط و نهاد های آموزشی سکتور عمومی مودل های آموزشی دسترسی به اطلاعات را برای ارتقای ظرفیت و درک بهتر تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات تهیه و ارایه میکند. که شامل آموزش دهی ماموران اطلاع رسان و ازین طریق آموزش دهی سایر کارمندان نهاد مربوطه را فراهم خواهد کرد	ربع دوم ۲۰۱۸ و در حال جریان	کمیسیون
۱۸۷ ماموران ارایه اطلاعات رهنمود کمیسیون را درین مورد بکار گیرند	رسیدگی به درخواست ها	ظرفیت سازی	۱و: کمیسیون طرز العمل های داخلی و رهنمود های ماموران اطلاع رسانی را جهت غنی سازی و مطابقت آن با رویه های بین المللی بررسی میکند	ربع چهارم ۲۰۱۸	کمیسیون
۱۸۸ ایجاد طرز العمل رسیدگی و دریافت شکایات واصله در مورد اطلاع رسانی	رسیدگی به درخواست ها			ربع چهارم ۲۰۱۸	کمیسیون و نهاد های عامه
۱۸۹ بکار گیری ابزار های ارتباطی مناسب و چندگانه برای ارایه اطلاعات به اقشار مختلف جامعه	افشای کنشی اطلاعات	ظرفیت سازی	۱پ: نهاد های عامه روش های داخلی در مورد نحوه رسیدگی به تقاضا ها و شکایات وضع خواهند نمود.	ربع چهارم ۲۰۱۸ - ربع دوم ۲۰۱۹	نهاد های مرتبط و نهاد های عامه
۱۹۰ وارد نمودن تعدیلات ضروری در قانون دسترسی به اطلاعات جهت تأمین استقلال و تمامیت کمیسیون	انکشاف ساختار حقوقی	دادخواهی	گزینه شماره ۱ن را نگاه کنید	در حال جریان از ربع سوم ۲۰۱۷	کمیسیون

نهاد های مرتبط نهاد های علمه	ربیع اول ۲۰۱۹	صفحه انترنیتی دسترسی به اطلاعات؛ رهنمایی های مشخص برای ماموران اطلاع رسان در مورد رسیدگی به درخواست ها و شکایات؛ و بررسی استثنائات دسترسی به اطلاعات	۱۹: کمیسیون در همکاری با نهاد های مرتبط افزار ها عمده کمکی را برای ماموران اطلاع رسان و نهاد های عامه جهت کمک به ایفای وجایب شان مطابق قانون تهیه و فراهم میکند. که از طریق برنامه های آموزشی و صفحه انترنیتی دسترسی به اطلاعات توزیع خواهد شد.	ظرفیت سازی	افشای کنشی اطلاعات	۱،۲۱ به وجود آوردن تیم ویژه اطلاعات و آرایه و افشای اطلاعات	
نهاد های مرتبط نهاد های علمه	۲۰۱۹	ماموران آموزش دیده، با دانش و متعدد که از مسئولیت های خود آگاه اند و مطابق قانون دسترسی به اطلاعات وجایب خود را اداء میکنند.	۱۲: نهاد های عامه مسئولیت افشای کنشی اطلاعات را به کارمندان شان اختصاص میدهند و البته این نهاد های عامه آموزش های لازم را در مورد افشای کنشی اطلاعات دریافت خواهند کرد.	ظرفیت سازی	افشای کنشی اطلاعات	۱،۲۲ آرایه ابتکاری و فعالانه اطلاعات بر اساس ماده ۱۴ قانون	
					انکشاف ساختار حقوقی	۱،۲۳ در نظر گرفتن موازین و مقررات حقوقی برای دسته بندی یکسان همه اسناد و مدارک	
				ظرفیت سازی	ترویج دسترسی به اطلاعات	۱،۲۴ روی دست گرفتن برنامه های آگاهی دهی در مرکز و ولایات به سطح وزارت	
			* چنانچه تا این مرحله، شریکان دسترسی به اطلاعات همراه با راهکار های تغییر به پیش می روند، آنها تعهدات و ظرفیت های بلند دارند و در فعالیت های شان فعالانه عمل میکند. برای کمیسیون و نهاد های مرتبط لازم است تا به گونه نظام مند به دیده بانی این شریکان بپردازند تا در یابند که چه نوع ستراتیژی ها و فعالیت ها را میتوانند برای حمایت تصمیم گیرندگان حکومتی و نهاد های عامه جهت تغییر رفتار مؤثر این نهاد ها که در ارزیابی پیشرفت ها منعکس شده، روی دست گیرند. ارزیابی ها و آرایه بازتاب ها توسط کمیسیون میتواند ستراتیژی ها و فعالیت های مورد نظر را برای جریان تطبیق قانون فراهم کند.		ترویج دسترسی به اطلاعات	۱،۲۵ پشتیبانی از حق دسترسی به اطلاعات در وزارت خانه های شان و حصول اطمینان از ایفای وجایب همه کارمندان در زمینه اطلاع رسانه	
						ترویج دسترسی به اطلاعات	۱،۲۶ اخذ بازخورد در مورد طرز رفتار شان در خصوص دسترسی به اطلاعات از کمیسیون و شهروندان
						انکشاف ساختار حقوقی	۱،۲۷ روی دست گرفتن بهترین رویه های بین المللی برای غنی سازی قانون دسترسی به اطلاعات و اجرای آن
						افشای کنشی اطلاعات	۱،۲۸ به اجرا در آوردن پالیسی ها و معیاری ها بازگذاری کامل اطلاعات و داده ها

از موجودیت کمیسیون تا امروز، تصمیم گیرندگان در نهاد های دولتی و عامه ی ذیل توسط اعضای کمیسیون شناسایی شده تا تابع ستراتیژی ها کمیسیون قرار گیرد: وزارت اطلاعات و فرهنگ، وزارت عدلیه، ریاست عمومی اداره امور، کمیته پارلمانی مبارزه با فساد؛ کمیته ECIR؛ ماموران اطلاع رسان عامه، ریاست مستقل ارگان های محل، وزارت حج و اوقاف، وزارت تحصیلات عالی، وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی و وزارت امور زنان

بیانیه نتایج

این ستراتیژی ملی به منظور کمک به نقش آفرینان جامعه مدنی تهیه شده تا این نهادها دادخواهی مؤثر برای دسترسی به اطلاعات از مقامات دولتی و ارایه کنندگان خدمات عامه بر حسب تعهدات شان به پاسخگویی اجتماعی، انجام دهند. این نهادها دانش، مهارت ها و ظرفیت های لازم را هم برای استفاده مؤثر از حق دسترسی به اطلاعات برای گسترش فعالیت های خود و هم به منظور انگیزه دادن به شهروندان جهت دسترسی به اطلاعاتی که در زندگی شان مفید است، دارا می باشند. نقش آفرینان جامعه مدنی مرتباً با اقصاء مختلف جامعه مشورت و رایزنی می کنند تا مطمئن شوند که در فعالیت های دادخواهانه شان نیازها و اولویت های شهروندان را در نظر گرفته اند. این نهادها در همکاری با یکدیگر و دخالت رسانه ها، دانش، ستراتیژی ها و تلاش های دادخواهانه شان را برای ترویج دسترسی به اطلاعات و پاسخگو ساختن دولت افغانستان شریک ساخته و هماهنگ به پیش می روند.

میزان ارزیابی پیشرفت	ارزیابی پیشرفت ها	محدوده نتایج	محدوده ستراتیژی	فعالیت ها	نتیجه مورد نظر	ترتیب زمانی	نهادمسئول
... ترویج میزبانی حکومت در کوتاه مدت انجام دهیم...	۲٫۱ پیگیری معلومات در مورد دسترسی به اطلاعات و نقش کمیسیون	حمایت برای تقاضای افراد	آگاهی دهی	۲a: کمیسیون با منحصراً حق دسترسی به اطلاعات کار خواهد کرد تا ستراتیژی مؤثر ارتباطات را با فراخوان مشخص به کار گیری دسترسی به اطلاعات تدوین خواهد کرد	برنامه ریزی برای فرآورده های دسترسی به اطلاعات و کمپین ها برای مخاطبان گوناگون	در حال جریان	کمیسیون
	۲٫۲ استفاده و نشر مواد آگاهی عامه که توسط کمیسیون تهیه شده است	حمایت برای تقاضای افراد سومی	آگاهی دهی	۲b: کمیسیون با همکاری نهاد های مرتبط برای تهیه مواد ارتقایی دسترسی به اطلاعات مطابق ستراتیژی ارتباطات تهیه خواهد کرد تا از طریق صفحه انترنتی و سایر شیوه نشر و همگانی شود.	مواد عمده ترویج کننده دسترسی به اطلاعات از قبیل پوستر ها، بروشور ها، پرسش های رایج	در حال جریان	کمیسیون
	۲٫۳ اشتراک در نشست های آموزشی کمیسیون	استفاده قانون دسترسی به اطلاعات	آگاهی دهی	۲c: کمیسیون نشست های آموزشی اختصاصی برای بازیگران جامعه مدنی در مورد کاربرد اهمیت دسترسی به اطلاعات در تقویت کار این نهادها تهیه و فراهم خواهد کرد	مواد آموزشی از جمله دستنامه ها (کتاب های رهنا)، مطالعات موردی قضایی موفق در مورد کاربرد رویه های دسترسی به اطلاعات برای دادخواهی	ربع چهارم ۲۰۱۷ و در حال جریان	کمیسیون
	۲٫۴ بکار بردن دانش تخصصی شان برای بکار گیری مؤثر طرز العمل های دسترسی به اطلاعات به منظور بدست آوردن اطلاعات و درج شکایات در صورت کارشناسی	استفاده قانون دسترسی به اطلاعات	ظرفیت سازی	۲d: کمیسیون به عنوان بخشی از روند گزارش دهی سالانه با نهاد های جامعه مدنی در زمینه پیگیری خواهد کرد	آمارگیری شمار دقیق درخواست ها و شکایات مطرح شده توسط نهاد های جامعه مدنی	در حال جریان	کمیسیون
	۲٫۵ موافقه به میزبانی برنامه های کمیسیون	حمایت برای تقاضای افراد سومی	ظرفیت سازی	۲e: کمیسیون نشست های آگاهی عامه را در رسانه های کلیدی، نهاد های علمی، به شمول تجلیل از روز بین المللی حق دانستن برگزار خواهد کرد	برگزاری موقفانه رویداد روز بین المللی حق دانستن؛ پوشش رسانه ای رویداد های دسترسی به اطلاعات و تحقیقات دسترسی به اطلاعات	در حال جریان	کمیسیون
... ترویج میزبانی حکومت در میان مدت انجام دهیم...	۲٫۶ انتقال دادن دانش و محتوای قانون دسترسی به اطلاعات به اجتماعات شان	حمایت برای تقاضای افراد سومی	آگاهی دهی	۲f: نهاد های جامعه مدنی رویه های دسترسی به اطلاعات را از طریق صفحات انترنتی شان با تهیه پیوند آن در صفحه انترنتی دسترسی به اطلاعات همگانی می سازند		ربع چهارم ۲۰۱۷	بازیگران جامعه مدنی
	۲٫۷ ارایه کمک های لازم به زیر دستان دست اندکاران شان در مورد بکار گیری طرز العمل های دسترسی به اطلاعات	حمایت برای تقاضای افراد سومی	ظرفیت سازی	۲g: نهاد های جامعه مدنی برنامه دسترسی به اطلاعات را برای تابعان شان با بکار گیری از مواد ارتقایی کمیسیون، در طرح برنامه های خود شان، برگزار خواهند کرد.	مواد ساده و قابل دسترس در باره دسترسی به اطلاعات برای شهروندان	ربع چهارم ۲۰۱۷ و در حال جریان	بازیگران جامعه مدنی
	۲٫۸ بکار گیری فرصت کار مشترک با رسانه ها و دیگر نهاد های جامعه مدنی در مورد موضوعات دسترسی به اطلاعات به شمول شریک ساختن درس ها و تکنیک ها	استفاده قانون دسترسی به اطلاعات	دادخواهی	۲h: تاجایی ممکن باشد، کمیسیون یک کارمند عضورا به حیث شخص ارتباطی دسترسی به اطلاعات برای تسهیل هماهنگی و همسرانی دانسته ها استخدام میکند.	شبکه غیر رسمی هماهنگی اشخاص ارتباطی نهاد های جامعه مدنی	در حال جریان	بازیگران جامعه مدنی
	۲٫۹ ارایه بازخورد به کمیسیون جهت بهبود طرز العمل های دسترسی به اطلاعات	بهبود نظام دسترسی به اطلاعات		۲i: گردآوری اطلاعات نظارتی از فعالیت های دسترسی به اطلاعات در نهاد های مربوطه	مدارک اجرای حق دسترسی به اطلاعات در عمل برای گنجانیدن آن در راپور سالانه که حاوی پیشنهادات برای بهبود می باشد.	در حال جریان	بازیگران جامعه مدنی

بازیگران جامعه مدنی	در حال جریان	فعالیت های بیشتر و نیرومند نهاد های جامعه مدنی برای دسترسی به اطلاعات	۲۱: گنجاندن و به هم کردن موضوعات دسترسی به اطلاعات در پلانگذاری های استراتژیک و پلانگذاری های دادخواهی		بهبود نظام دسترسی به اطلاعات	۲۰ راه اندازی برنامه های ویژه دادخواهانه دسترسی به اطلاعات با تصمیم گیرندگان	آنجای توجیه میروند که در صورت لزوم محبت انجام دهند...
بازیگران جامعه مدنی	در حال جریان	فعالیت های بیشتر و نیرومند نهاد های جامعه مدنی برای دسترسی به اطلاعات	* چنانچه تا این مرحله، شریکان دسترسی به اطلاعات همراه یا راهکار های تغییر به پیش می روند، آنها تعهدات و ظرفیت های بلند دارند و در فعالیت های شان فعالانه عمل می کنند. برای کمیسیون و نهاد های مرتبط لازم است تا به گونه نظام مند به دیده بانی این شیکان بپردازند تا بدانند چه نوع استراتژی ها و فعالیت ها را میتوانند برای حمایت بازیگران جامعه مدنی جهت تغییر رفتار مؤثر این نهاد ها که در ارزیابی پیشرفت ها منعکس شده، روی دست گیرند. ارزیابی ها و آرایه بازتاب های توسط کمیسیون میتواند استراتژی ها و فعالیت های مورد نظر را برای جریان تطبیق قانون فراهم کند.		بهبود نظام دسترسی به اطلاعات	۲۰/۱۲ نهادینه ساختن رویه های دسترسی به اطلاعات در نهاد های مربوطه شان و کار منظم با کمیسیون برای ترویج عمل به دسترسی به اطلاعات در سطح بزرگتر میان شهروندان	
در نخستین مرحله در تطبیق استراتژی ملی دسترسی به اطلاعات، اعضای کمیسیون نقش آفرینان جامعه مدنی را بر حسب فعالیت ها و استراتژی های شان بدین قرار شناسایی کرده اند: اتحادیه حقوق دانان افغانستان، دیده بان شفافیت افغانستان، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، انستیتیوت جامعه مدنی افغانستان، انجمن مستقل وکلای مدافع افغانستان، مجتمع جامعه مدنی افغانستان، شبکه نشینات شفاف افغانستان، شبکه زنان افغان، شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر							

ساحه تمرکز: بازیگران رسانه‌ای

بیانیه نتایج

این ستراتیژی ملی برای کمک به بازیگران رسانه‌ای تهیه شده است تا این نهادها، با بکارگیری رویه‌ها و طرز العمل‌های دسترسی به اطلاعات مورد نظر را بدست بیاورند و در صورت عدم دریافت، شکایات خود را مطرح کنند. آنها در موضوعات دسترسی به اطلاعات به مثابه پل ارتباطی میان دولت و شهروندان عمل میکنند و با کمک نهاد‌های جامعه مدنی و کمیسیون برای ترویج آشنایی دسترسی به اطلاعات به منظور افزایش آگاهی عامه کار میکنند. بازیگران رسانه‌ای رویه‌های نشراتی را روی دست میگیرند که گزارش‌دهی روزمره و گزارش‌های تحقیقی پیرامون منافع عامه را متوازن ساخته و به گونه بیطرفانه شهروندان افغانستان را آگاه سازند. رسانه‌ها با استفاده از قانون دسترسی به اطلاعات دولت را در برابر فعالیت‌ها و پالیسی‌هایش به نحو بیطرفانه پاسخگو نگاه میدارد.

میزان ارزیابی پیشرفته	ارزیابی کننده پیشرفته	محدوده نتایج	محدوده ستراتیژیک	فعالیت‌ها	نتیجه مورد انتظار	ترتیب زمانی	نهاد مسئول
... توجه به ترویج هیئت‌های مردمی که حکومت در کوتاه مدت اعلام نمود...	۳٫۱ پیگیری معلومات در مورد دسترسی به اطلاعات و وظایف کمیسیون	ایجاد تقاضا برای افراد ثالث	آگاهی دهی	۳٫۱: کمیسیون با مشخصان حق دسترسی به اطلاعات کار خواهد کرد تا ستراتیژی مؤثر ارتباطات را با فراخوان مشخص به کارگیری دسترسی به اطلاعات تدوین خواهد کرد	برنامه ریزی برای فرآورده‌های دسترسی به اطلاعات و کمپین‌ها برای مخاطبان گوناگون	ربع دوم - ربع سوم ۲۰۱۷	کمیسیون
	۳٫۲ استفاده و نشر مواد آگاهی عامه که توسط کمیسیون تهیه شده است	ایجاد تقاضا برای افراد ثالث	آگاهی دهی	۳٫۲: کمیسیون با همکاری نهاد‌های مرتبط برای تهیه مواد ارتقایی دسترسی به اطلاعات مطابق ستراتیژی ارتباطات تهیه خواهد کرد تا از طریق صفحه انترنتی و سایر شیوه‌ها نشر و همگانی شود.	مواد عمده ترویج کننده دسترسی به اطلاعات از قبیل پوسترها، بروشورها، پرسش‌های رایج	ربع چهارم ۲۰۱۷	کمیسیون
	۳٫۳ اشتراک در نشست‌های آموزشی کمیسیون	استفاده از قانون دسترسی به اطلاعات	آگاهی دهی	۳٫۳: کمیسیون نشست‌های آموزشی ویژه را برای بازیگران رسانه‌ای در مورد کاربرد و اهمیت دسترسی به اطلاعات در تقویت کار این نهادها تهیه و فراهم خواهد کرد	مواد آموزشی از جمله دستنامه‌ها (کتاب‌های راهنما)، مطالعات موردی قضایی موفق در مورد کاربرد رویه‌های دسترسی به اطلاعات برای دادخواهی	ربع چهارم ۲۰۱۷	کمیسیون
	۳٫۴ گزارش‌دهی از تجارب عملی افراد و نهاد‌های جامعه مدنی که عملاً حق دسترسی به اطلاعات شان را بکار گرفته‌اند	ایجاد تقاضا برای افراد ثالث	آگاهی دهی	۳٫۴: بازیگران رسانه‌ای با کنسرسیوم مستقل رسانه‌ها و نهاد‌های جامعه مدنی هماهنگی میکنند تا اخبار و گزارش‌ها در مورد دسترسی به اطلاعات شناسایی میکنند	تهیه گزارش‌های خبری برای افزایش آگاهی عامه در مورد دسترسی به اطلاعات و ارزش و اهمیت این حق برایش شهروندان	در حال جریان	بازیگران رسانه‌ای
	۳٫۵ روی دست گرفتن رویه‌های به منظور نهادینه شدن دسترسی به اطلاعات در درون نهاد‌های شان	استفاده از قانون دسترسی به اطلاعات	آگاهی دهی	۳٫۵: بازیگران رسانه‌ای در همکاری با کمیسیون و بازیگران جامعه مدنی ستراتیژی رسانه‌ای و پالیسی نشراتی را به منظور تهیه گزارش‌های تحقیقی منظم در مورد منافع عامه تهیه میکنند	اهداف و پالیسی‌های نشراتی و رهنمودهای مسلکی‌ای روشن و واضح برای تهیه اخبار، گزارش‌ها و مستندها درین مورد	در حال جریان	بازیگران رسانه‌ای
... توجه به ترویج هیئت‌های مردمی که حکومت در میان دولت اعلام نمود...	۳٫۶ همکاری با کمیسیون نهاد‌های جامعه مدنی در مورد رویدادها و نشست‌های دسترسی به اطلاعات	ایجاد تقاضا برای افراد ثالث	آگاهی دهی	۳٫۶: بازیگران رسانه‌ای رویداد‌های خبری از جمله روز بین المللی حق دانستن را آماده میکنند	سلانه (سپتامبر)		بازیگران رسانه‌ای
	۳٫۷ بکارگیری دانش و مهارت‌های جدید برای استفاده مؤثر از رویه‌های دسترسی به اطلاعات برای گزارش‌های تحقیقی	استفاده از قانون دسترسی به اطلاعات	ظرفیت‌سازی	۳٫۷: بازیگران رسانه‌ای که زیر چتر فدراسیون مستقل رسانه‌ها قرار دارند گزارش‌های منظم تحقیقی را در مورد منافع عامه که تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات را در عمل سنجش میکند تهیه میکنند	گزارش‌دهی دقیق و بیطرفانه برای تحکیم گفتگوهای عامه در مورد مسایل مهم عامه	در حال جریان	بازیگران رسانه‌ای (IMC)
	۳٫۸ طرح و نشر منظم اعلانات خدمات عامه با برجسته ساختن دسترسی به اطلاعات	ایجاد تقاضا برای افراد ثالث	آگاهی دهی	۳٫۸: بازیگران رسانه‌ای اعلانات خدمات عامه را در مورد دسترسی به اطلاعات، مکلفیت‌های مسئولان ادارات و در مورد نقش کمیسیون که از وسایل مختلف (رادیو، تلویزیون، رسانه‌های اجتماعی) تهیه میکنند.	اعلانات خدمات عامه به زبان فارسی و پشتو (#بعداً در مورد بحث خواهد شد)	در حال جریان	بازیگران رسانه‌ای
	۳٫۹ اتخاذ تدابیر برای اطمینان از اینکه کارمندان شان در خارج از کابل نیز حمایت‌ها و آموزش‌ها دسترسی به اطلاعات را دریافت کرده‌اند	استفاده از قانون دسترسی به اطلاعات	ظرفیت‌سازی	۳٫۹: بازیگران رسانه‌ای اشتراک همکاران ولایتی شان را در برنامه‌های عمده آموزشی که توسط کمیسیون با دیگر طرف‌ها فراهم می‌شود زمینه‌سازی می‌کنند	آموزش خبرنگاران در مورد محتوای قانون دسترسی به اطلاعات شدی و تصمیم‌گیری این مورد که چه کسی باید به آموزش‌دهی و بسیج همکاران دیگر شان بپردازد	در حال جریان	بازیگران رسانه‌ای

	در حال جریان				ایجاد تقاضا برای افراد ثالث	۳۱۰ ابتکار برگزاری گفتگو های عامه و مناظره ها در مورد پالیسی ها و معیاری ها باز بودن اطلاعات	بچه توی میوه که حکومت در دز مدت انجام دهد...
	در حال جریان		* چنانچه تا این مرحله، شرکاء دسترسی به اطلاعات همراه با راهکار های تغییر های بلند دارند و در فعالیت های شان فعالانه عمل میکنند. برای کمیسیون و نهاد های مرتبط لازم است تا به گونه نظام مند به دیده بانی این شریکان بپردازند تا بدانند چه نوع ستراتیژی ها و فعالیت ها را میتوانند برای حمایت باز یگران رسانه ای جهت تغییر رفتار مؤثر این نهاد ها که در ارزیابی پیشرفت ها منعکس شده، روی دست گیرند. ارزیابی ها و آرایه بازتاب های پی هم توسط کمیسیون میتواند ستراتیژی ها و فعالیت های مورد نظر را برای جریان تطبیق قانون فراهم کند.*		استفاده از قانون دسترسی به اطلاعات	۳۱۱ بکار گیری اطلاعات باز در خبرنگاری تحقیقی	
<p>در این مرحله ای از تطبیق ستراتیژی ملی، اعضای کمیسیون نقش آفرینان جامعه مدنی را بر حسب فعالیت ها و ستراتیژی های شان بدین قرار شناسایی کرده اند: کنسرسیوم رسانه های مستقل، انترنیوز؛ سلام وطندار؛ تلویزیون معارف؛ تلویزیون ملی، رسانه ها؛ فدراسیون ژورنالیستان افغانستان؛ دفتر حمایت از رسانه ها (نی)</p>							

ساحه تمرکز: کمیسیون

بیانیه نتایج

این ستراتیژی ملی جهت کمک به کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات (کمیسیون) برای ایجاد و انکشاف ظرفیت سازمانی به منظور تطبیق مؤثر و هدفمند قانون دسترسی به اطلاعات تدوین شده است. کمیسیون به منظور بدست آوردن حمایت های مالی و اداری برای استحکام بخشیدن به سیستم و طرز العمل های داخلی آن، بلند بردن ظرفیت اعضاء و کارمندان آن و تطبیق برنامه هایش جهت اجراء قانون و مقررات دسترسی به اطلاعات با دولت و کمک کنندگان (دوئرها) تشریک مساعی به خرج میدهد. کمیسیون تا حال ساختار سازمانی، ظرفیت لازم و سیستم های روی دست دارد که بدین وسیله نقش فعال در نظارت و حمایت مسئولان دولتی و شهروندان بازی نماید تا تطبیق قانون و لوائح دسترسی به اطلاعات میسر شده و منجر به شفافیت و پاسخگویی گسترده گردد.

میزان ارزیابی کننده پیشرفتها	ارزایی کننده پیشرفت	محدوده نتایج	محدوده ستراتیژیک	فعالیت ها	بیرون ده مورد انتظار	ترتیب زمانی	نهاد های مسئول
... توسعه نهاد حکومت برای توسعه بهره بردن از قانون دسترسی به اطلاعات	۴/۱ روی دست گرفتن رویه های مناسب جهت استخدام کارمندان شایسته و واجد شرایط برای بهتر پیش بردن امور کمیسیون	انکشاف سازمانی	ظرفیت سازی	۴/۱: کمیسیون ساختار تشکیلاتی همراه با شرایط مشخص پست ها تهیه می نماید و پست ها را در اعلان میگذارد	توضیحات روشن معیار و شرایط انتخاب اعضای کمیسیون و مشخص نمودن وظایف و مسئولیت های شان	ربع سوم ۲۰۱۷	کمیسیون
	۴/۲ ارایه آموزش ها و سایر خدمات برای بلند بردن ظرفیت اعضاء و کارمندان	انکشاف سازمانی	ظرفیت سازی	۴/۲: کمیسیون در همکاری با نهاد های مرتبط و جامعه مدنی برنامه های ویژه آموزشی و کمک های پیگیرانه برای اعضاء و کارمندان تهیه و ارایه میکند	مواد و مودل های آموزشی دسترسی به اطلاعات؛ که باعث افزایش دانش دسترسی به اطلاعات میان کارمندان آموزش دیده می شود؛ افزایش در تعداد ماموران اطلاع رسان فعال	ربع دوم - چهارم ۲۰۱۷	کمیسیون، نهاد های مرتبط، کارگزاران جامعه مدنی
	۴/۳ انکشاف و تطبیق ساختار های داخلی برای رسیدگی به شکایات	انکشاف سازمانی	ظرفیت سازی	۴/۳: کمیسیون کمیته های خاص را در بخش های مختلف به منظور دریافت و رسیدگی به شکایات ایجاد میکند	مجموعه رویه های معیاری برای نهاد های عامه که بر اساس نیاز هر اداره تهیه شده است؛ رهنمود های کتبی و طرز العمل های دریافت، رسیدگی، بررسی و پاسخ به درخواست ها	ربع اول ۲۰۱۸	کمیسیون
	۴/۴ دادخواهی در برابر تصمیم گیرندگان حکومتی برای روی دست گرفتن ترتیبات مالی و اداری به منظور حمایت فعالیت ها و انکشاف سازمانی کمیسیون	انکشاف سازمانی	دادخواهی	۴/۴: کمیسیون به منظور حمایت درخواست کمک از دولت مواد لازم را تهیه و برای کمک کنندگان (دوئرها) و تصمیم گیرندگان کلیدی توزیع میکند	به وجود آمدن کمیسیون یا کارمندان و منابع مجهز و ساختار و روند کاری نیرومند	ربع اول ۲۰۱۸	کمیسیون نهاد های مرتبط به ویژه وزارت اطلاعات و فرهنگ
	۴/۵ ایجاد صفحه انترنتی (آنلاین) برای رسیدگی به شکایات	انکشاف سیستم ها	ظرفیت سازی	۴/۵: کمیسیون ترتیب کاری منظم برای رسیدگی به درخواست ها که با طرح صفحه انترنتی دسترسی به اطلاعات میسر می شود تأسیس می کند تا شهروندان درخواست ها و شکایات خود را درج کنند	رهنمود های روشن برای رسیدگی به درخواست ها به اطلاعات که روش ها و مسئولیت ها را مشخصاً توضیح میدهد	در حال جریان	کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات، کارشناسان خارجی کمک کنندگان

۴۶ همکاری با سایر طرف های ذخیل دسترسی به اطلاعات برای گسترش تطبیق قانون و رویه های دسترسی به اطلاعات	انکشاف سازمانی	آگاهی دهی؛ ظرفیت سازی	۴۴: کمیسیون با نهاد های مرتبط کار میکند تا مواد ترویج کننده را بر اساس ستراتیژی ارتباطات تهیه نماید و از طریق صفحه سایت انترنی و سایر وسایل دیگر آن را نشر نماید	مواد عمده ترویج کننده دسترسی به اطلاعات از قبیل پوستر ها، بروشور ها، پرسش های رایج	در حال جریان	کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات، نهاد های مرتبط و کارگزاران جامعه مدنی
دستیابی به اطلاعات	انکشاف سازمانی		۴۵: کمیسیون برنامه های آگاهی دهی را در رسانه ها کلیدی، نهاد ها جامعه مدنی و نهاد های علمی به شمول تجلیل از روز جهانی حق دانستن برگزار میکند	پوشش رسانه ای حق دسترسی به اطلاعات، تحقیق در مورد دسترسی به اطلاعات	در حال جریان	کمیسیون
۴۷ طرح و اجرای تحقیق در مورد نحوه ارزیابی اجراءات نهاد های عامه	تحقیقات و نشرات	دادخواهی	۴۱n: کمیسیون یک گزارش تحقیقاتی در مورد شیوه های ارزیابی و نظارت اجراءات نهاد های عامه را به گونه مقایسوی تهیه میکند	نشر گزارش	ربیع سوم ۲۰۱۷	کمیسیون
۴۸ تهیه ابزار ها و سیستم های که با استفاده از آن نهاد های عامه را مسئول و پاسخگو در برابر اجراءات مربوطه شان در مورد ادای مکلفیت اطلاع رسانی به افراد می نماید	انکشاف سیستم ها	دادخواهی	۴۱: کمیسیون بر بنیاد یافته های گزارش تحقیقی، سیستم ارزیابی و درجه بندی اجراءات نهاد های عامه را در مورد دسترسی به اطلاعات ایجاد میکند	روی دست گرفتن سیستم مبتنی بر اسناد و مدارک برای ارزیابی چگونگی تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات در نهاد های عامه	ربیع اول ۲۰۱۸	کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات کارشناسان و تکنیکی
۴۹ گردآوری اطلاعات و نشر گزارش سالانه	تحقیقات و نشرات	دادخواهی	۴۲: کمیسیون اجراءات نهاد های عامه را برای تطبیق احکام قانون دسترسی به اطلاعات از جمله تعیین مأموران اطلاع رسان، پیگیری میکند و گزارش سالانه که حاوی ارزیابی فعالیت ها و کار شکی این نهاد ها می باشد تهیه میکند. گزارش سالانه مبتنی بر منابع متعدد و روش های گوناگون گردآوری اطلاعات تهیه خواهد شد	گردآوری اطلاعات در مورد اجراءات نهاد های عامه، گزارش سالانه حاوی سیستم ارزیابی و درجه بندی فعالیت های نهاد های عامه	ربیع سوم ۲۰۱۷، ۲۰۱۸، ۲۰۱۹، ۲۰۲۰ (و برابری با روز جهانی حق دانستن)	کمیسیون
۴۱۰ استفاده گسترده از صفحه انترنی دسترسی به اطلاعات برای رسیدگی به درخواست ها و شکایات به شکل مؤثر و قناعت بخش	انکشاف سیستم ها	آگاهی دهی	۴k: کمیسیون آموزش ها ویژه در مورد پورتال انترنی دسترسی به اطلاعات برای مأموران اطلاع رسان و مدیران آنها ارائه میکند و همچنان از نحوه استفاده آن نظارت میکند	ثبت و رسیدگی مؤثر و قناعت بخش به درخواست های اطلاعات، نظارت و پیگیری مؤثر قضایای و درخواست های رسیده به کمیسیون؛ اخذ تصامیم مبتنی بر اسناد و شواهد	ربیع چهارم ۲۰۱۷ - ربیع دوم ۲۰۱۸ برای آموزش دهی	کمیسیون
۴۱۱ اجرای کامل مسئولیت های خویش مطابق قانون دسترسی به اطلاعات	انکشاف سازمانی		۴۱: کمیسیون روندی را ایجاد میکند که به وسیله آن در هشت مرکز افغانستان حضور اداری دریافت کند	دفاتر کاری فعال در هشت حوزه عمده کشور؛ حمایت جامع دسترسی به اطلاعات در بیرون از پایتخت	ربیع اول ۲۰۱۹	کمیسیون نهاد های مرتبط به ویژه وزارت اطلاعات و فرهنگ
۴۱۲ آرایه هدیایات و راهنمایی برای دارندگان حق و مسئولان در مورد تطبیق قانون و رویه های دسترسی به اطلاعات	انکشاف سازمانی	دادخواهی؛ ظرفیت سازی	۴m: کمیسیون طرز العمل های را به منظور مواخذه و مجازات نهاد های عامه در صورت کار شکی و عدم رعایت قانون، مطابق ماده ۳۶ قانون دسترسی به اطلاعات روی دست میگیرد	افزایش مطابقت کلی قانون دسترسی به اطلاعات با شرایط و الزامات	۲۰۲۰-۲۰۱۹	کمیسیون نهاد های مرتبط به ویژه وزارت اطلاعات و فرهنگ

توجه: توجه میروند که حکومت در میان انجام دهد...

توجه: توجه میروند که حکومت در دراز مدت انجام دهد...

٠٠٩٣-٧٩٨-٨٠٢-١١١
info@ocai.af
www.ocai.af

آدرس دفتر: سانگ وات، سرک ده افغانان-
قوای مرکز، محوطه آرشیف ملی، کمیسیون
نظارت دسترسی به اطلاعات.

اطلاعاتو ته د لاسرسي د څارنې کمیسیون
کمیسیون نظارت دسترسی به اطلاعات
Oversight Commission on
Access to Information

